

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ΄

Συνδρομή ἑτησια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἐκαστ. ἔτους καὶ εἶναι ἑτησιαί. — Γραφεῖον Δικαῦ. Ὅδὸς Σταδίου 82.

21 Σεπτεμβρίου 1886

Ἡ ΑΣΧΗΜΗ ΑΔΕΛΦΗ

Διήγημα

[Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε προηγούμε. φύλλον.]

Δ΄

Εἶχεν ἀληθῶς τὰς δυσκολίας τῆς ἡ ἀποστολῆς τοῦ Λιάκου. Τὰς ἀνελογίζετο μετ' ἀνησυχίας ὅτε ἔμεινε μόνος, ἀναχωρήσαντος τοῦ Κου Πλατέα. Εἶχε πολὺ ὁ ἴδιος συμφέρον εἰς τὴν καλὴν ἔκβασιν τῆς ὑποθέσεως, ὥστε ἐφοβεῖτο μὴ δὲν θεωρηθῆ ὡς ἀμερόληπτος ἢ μεσολαβησὶς του, μὴ δὲν ἐκληφθῆ ὡς πάντῃ εἰλικρινὴς ὁ ἐκ μέρους του ἔπαινος τοῦ ὑποψηφίου γαμβροῦ. Ἐπρεπε νὰ ἀνατεθῆ εἰς ἀρμοδιώτερον πρόσωπον ἢ διαπραγματέυσις. Ἐὰν δὲν ἔσπευδεν ὁ ἀσυλλόγιστος καθηγητὴς νὰ ὀνομάσῃ αὐτὸν ὡς ἀντιπρόσωπον, ἡδύνατο νὰ συμβουλευθῶσι περὶ τοῦ πρακτεῦ τὴν ἐξαδέλφην του, καὶ μάλιστα νὰ ἐμπιστευθῶσιν εἰς ἐκείνην τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πράγματος. Τώρα ὅμως ἡ ἀνάμιξις τῆς ἡδύνατο νὰ δώσῃ νέαν ἀφορμὴν δυσαρεσκείας εἰς τὸν Κον Μητροφάνην. Διατί ἐν τούτοις νὰ μὴ ζητηθῆ ἡ συμβουλή τῆς; Ἦτο ἄνθρωπος μὲ νοῦν καὶ πείραν, καὶ ἰκανὴ νὰ ἐξεύρῃ τρόπον πρὸς ἀντιμετώπισιν πάσης δυσκολίας. Πρὸς στιγμὴν ὁ Λιάκος ἀπεφάσισε νὰ προστρέξῃ εἰς αὐτήν. Ἀλλὰ μετὰ δευτέραν σκέψιν ἐθεώρησεν, ἐν πρώτοις, ὡς ἄτοπον τὸ νὰ διακοινώσῃ εἰς τρίτον τὸ μυστικὸν τοῦ φίλου του, ἐν ἀγνοίᾳ του, καὶ δεύτερον, ὡς ἀνανδρον τὸ νὰ μὴ ἐκτελέσῃ μετὰ θάρρους τὴν εἰς αὐτὸν ἀνατεθεισάν ἐντολήν, ἀφοῦ ἀπαξ τὴν ἀνεδέχθη. Ἐμπρὸς λοιπόν! Ἀπόφασις! Καὶ ἐπορεύθη ὁ Λιάκος, οὐχὶ ὅμως ἄνευ ἐνδομήχου τινὸς παραχῆς, πρὸς τὸ ἐμπορικὸν κατὰστημα τοῦ πατρὸς τῆς ἐρωμένης του.

Ὁ Κος Μητροφάνης παρελάμβανε κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν μερίδα καφέδων. Τὰ κάρρα ἤρχοντο κατὰ σειρὰν ἐκ τοῦ τελωνείου, οἱ δὲ ἀχθοφόροι μετέφερον τοὺς σάκκους ἀπὸ τὰ κάρρα ἐντὸς τῆς ἀποθήκης. Μετὰ δυσκολίας ὁ Λιάκος ἐπροχώρησε μέχρι τῆς θύρας.

Ἡ τετράγωνος ἀποθήκη ἦτο εὐρεῖα. Ἡ μία ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ γωνιῶν τῆς, χωριζομένη διὰ φραγῆς ἐκ σανίδων, ἐχρησίμευεν ὡς γραφεῖον. Τοῦτο ἐφωτίζετο δι' ἐνὸς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ σιδη-

ροφράκτου παραθύρου. Ἀλλὰ τὸ ἐκεῖθεν καὶ ἐκ τῆς ἀνοικτῆς θύρας εἰσδύον εἰς τὴν ἀποθήκην φῶς δὲν ἦτο ἀρκετὸν ὅπως διακρίνῃ εὐκόλως τὰ ἐν αὐτῇ ὁ ἐξῶθεν ἐρχόμενος. Ὁ Λιάκος, ἰστάμενος ἐπὶ τῆς εἰσόδου, δὲν ἔβλεπε τὰ ἐντὸς τῆς ἀποθήκης, ἀλλ' ὅμως ἐνόησεν ἀμέσως ὅτι δὲν ἦλθεν εἰς στιγμὴν κατὰλληλον. Ζωηρὰ διένεξις ἐγένετο ἐκεῖ. Τὸ ἀντικείμενόν τῆς οὔτε ἡδυνήθη, οὔτε ἐφρόντιζε νὰ ἐξακριβώσῃ. Λόγοι δριμεῖς ἀντηλλάσσοντο καὶ ὑφούντο φωναὶ ὀργίλαι, μεταξύ δ' αὐτῶν ἀντήχει ἐπιβλητικὴ καὶ βροντώδης ἡ φωνὴ τοῦ γέροντος ἐμποροῦ.

Ὁ Λιάκος ἔμεινεν ἐκπληκτος ἐπὶ τῆς εἰσόδου. Ἐγνώριζεν ἐκ φήμης τὴν αὐστηρότητα τοῦ Κου Μητροφάνους, ἀλλὰ δὲν ἐφαντάζετο ὅτι ἡ ὀργὴ ἡδύνατο νὰ ἐπιτείνῃ ἐπὶ τοσοῦτον τὴν σοβαρὰν καὶ συνήθως ἡσυχον φωνὴν του. Ἐφοβήθη καὶ ἠθέλησε ν' ἀποσυρθῆ ἀπαρατήρητος, ἀλλ' αἴφνης ὁ γέρον, διακόψας τὴν λογομαχίαν, τὸν ἠρώτησεν ἀποτόμως ἐκ τοῦ βάθους τῆς ἀποθήκης:

— Τί ἀγαπᾶτε, Κύριε Λιάκε;

— Ἐπεθύμουν νὰ σὰς εἶπω δύο λέξεις, ἀλλὰ σὰς ἀπασχολῶ. Ἐρχομαι ἄλλην ὥραν.

— Περᾶσετε εἰς τὸ γραφεῖόν μου. Ἐρχομαι ἀμέσως.

Ὁ Λιάκος διασκελίσας διαφόρους σάκκους εἰσηλθεν εἰς τὸ γραφεῖον καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς μόνῃς ἐκεῖ διαθέσιμου καθέκλας, παρὰ τὴν τράπεζαν τοῦ διευθυντοῦ. Ὁ περὶ αὐτὸν ἀὴρ ἀπέπνεε βρῦ ἄρωμα συμμίκτων ἀποικιακῶν εἰδῶν, ἀντήχει δὲ ἡ ἐπαναληφθεῖσα ἐν τῇ ἀποθήκῃ βοή τῆς ἐριδος, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας διέκρινε τὰς λέξεις «βᾶρος, σάκκοι, τελωνεῖον» συχνάκις ἐπανερχομένης εἰς τὴν συζήτησιν. Καὶ ἤκουεν ὁ Λιάκος, ἀναλογιζόμενος τὸν γέροντα καθὼς τὸν εἶδε χθὲς εἰς τὸν περίπατον, μὲ τὰς δύο του θυγατέρας ἐκατέρωθεν, ἤρεμον καὶ γαληνιαῖον, ἐνῶ σήμερον...

Μετὰ τινα λεπτὰ ἐκόπασεν ὁ θόρυβος, ἀνεχώρησαν οἱ φιλονεικούντες, καὶ ὁ Κος Μητροφάνης εἰσηλθεν εἰς τὸ γραφεῖον σύνορρος εἰσέτι.

— Εἰς κακὴν ὥραν ἦλθα, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ Λιάκος.

— Ἐρχεσθε ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Κου Πλα-

τέα, υποθέτω, είπεν ὁ γέρον με ὕφος μᾶλλον εἰρωνικόν.

— Μοῦ εἶπε τὴν ὁμιλίαν τὴν ὅποιαν εἶχατε τὸ πρωτῆ.

— Ὁμολογῶ, Κύριε Λιάκε, ὅτι ἡ αὐτόκλητος μέρμνά σας περὶ ἀποκαταστάσεως τῆς θυγατρὸς μου, μοῦ ἐφάνη ὀλίγον παράδοξος.

— Κύριε Μητροφάνη, πιστεύσατε, παρακαλῶ ὅτι ἡ πρότασις τοῦ Κου Πλατέα ἦτο αὐθόρμητος καὶ ὅτι δὲν τὴν ὑπεκίνησα ἐγώ.

Ὁ γέρον ἐμειδίασεν εἰς ἐνδείξιν δυσπιστίας.

— Ὡς μόνον πταῖσμα, ἐξηκολούθησεν ὁ Λιάκος, δύναται νὰ μοῦ προσαφθῆ ὅτι χθές, εἰς στιγμὴν διαχύσεως, διεκοίμωσα εἰς αὐτὸν τὸ μυστικόν μου. Ἀλλὰ ποτέ, βεβαιωθῆτε, ποτέ δὲν μοῦ ἤλθεν εἰς τὸν νοῦν νὰ τὸν προτρέψω εἰς τὸ σημερινόν του διαβῆμα, καὶ μὲ ἀδικεῖτε μεγάλως ἀποδίδων αὐτὸ εἰς ἰδικὴν μου ἰδιοτελή ὑποκίνωσιν.

— Σᾶς πιστεύω, ἀφοῦ τὸ λέγετε, καὶ δὲν θέλω νὰ ἐξετάσω πῶς συνέπεσε νὰ μοῦ ζητήσῃ τὴν κόρην μου, χωρὶς νὰ τὴν γνωρίζῃ, ἴσα ἴσα σήμερον, ὕστερον ἀπὸ τὴν χθεσινήν σας ἐξομολόγησιν... Ὅπως δὴ ποτε, ἐξηκολούθησε διακόπτων τὸν Λιάκον, ὅστις ἠτοιμάζετο νὰ εἴπῃ τι, ὅπως δὴ ποτε, δὲν δύναμαι νὰ σᾶς δώσω ἀμέσως ἀπόκρισιν. Δώσατέ μου τὸν καιρὸν νὰ σκεφθῶ. Καὶ μὴ λάβετε τὸν κόπον νὰ ἔλθετε. Θὰ σᾶς μνηύσω.

Τὰς τελευταίας λέξεις ἐπρόφερον ὁ γέρον πολὺ ξηρὰ. Ὁ Λιάκος ἀνεχώρησεν ἀποσβολωμένος. Δὲν ἦτο ἄρνησις καθ' ἑαυτό, ἀλλὰ βεβαίως συγκατάθεσις δὲν ἦτο ἡ ζητηθεῖσα ἀναβολή. Τὸ δὲ χειρότερον ἦτο τὸ ὕφος, ὁ τρόπος τοῦ Κου Μητροφάνους. Τοῦτο ἠδύνατο ἴσως νὰ ἀποδοθῆ εἰς τὴν προγενεστέραν δυσαρέσκειάν του, ὡς ἐκ τῆς διενέξεως περὶ τῶν καφέδων, ἀλλ' οὐχ ἦττον, ἰδοῦ, καθὼς ἐφοβεῖτο, τὸ ἴδιον αὐτοῦ συμφέρον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς διαπραγματεύσεως ἐπροκάλει τὴν ὑπόψιν τοῦ πενθεροῦ καὶ ταυτοχρόνως ἔφρασε τὸ στόμα του. Πόσα ἠδύνατο νὰ εἴπῃ πρὸς τὸν Κον Μητροφάνη, καὶ ἐντούτοις δὲν ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ τίποτε! Συνηθάνετο ὅτι ἡ μεσολάθεις του ἐβλαψεν ἤδη, καὶ ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ μέχρι τέλους βλάβην ἀνεπανόρθωτον. Ἀπητέτο διπλωμάτης ἐπιδειώτερος πρὸς διεκπεραίωσιν τῆς ὑποθέσεως. Διατί νὰ μὴ ἀκολουθήσῃ τὴν πρώτῃν του ἐμπνευσιν καὶ νὰ μὴ προστρέξῃ εἰς τὴν ἐξαδέλφην του; Διατί καὶ τώρα εἶτι νὰ μὴ ἐπικαλεσθῆ τὴν βοήθειάν της; Ὁ Πλατέας δὲν θὰ δυσανασχέτησεν διὰ τοῦτο, ἐὰν μάλιστα ἐπέλθῃ οὕτω ἡ ἐπιτυχία.

Ἐν μέσῳ τῆς παρουσίας ἀμηχανίας ὁ ἄνθρωπος εἶχε τὴν ἀνάγκην ἐνθαρρύνσεώς τινος καὶ ὑποστηρίξεως, ἐνῶ δ' ἐξ ἐνός ἐδίσταζε σκεπτόμε-

νος καθ' ἑαυτὸν νὰ ὑπάγῃ, νὰ μὴ ὑπάγῃ, ἐξ ἄλλου οἱ πόδες του τὸν ἔφερον αὐτομάτως πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς ἐξαδέλφης του. Ἐνώπιον τῆς θύρας ἔπαυσε πᾶσα πλέον ἀμφιβολία.

Ὁ Λιάκος εὔρε τὴν ἐξαδέλφην του καταγινομένην εἰς τὸ νὰ μετασχηματίσῃ τὸ περυσινὸν φόρεμα τοῦ πρωτοτόκου της, πολὺ στενὸν ἤδη δι' ἐκεῖνον, εἰς νέον ἐνδύμα διὰ τὸν ὑστερότοκον. διὰ τὸν ὅποιον τὸ κατεσκευάζεν ἐκ προθέσεως ἰκανῶς καὶ πάλιν πλατὺ. Ἀμφότεροι ἔλειπον εἰς τὸ σχολεῖον, αἱ δὲ μεταξὺ τῶν δύο ἐκείνων ἀποκτηθεῖσαι τρεῖς θυγατέρες ἐμελέτων τὰ μαθήματά των ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς τῆς μητρὸς, λαμβάνουσαι συγχρόνως ἐκ τοῦ μητρικοῦ παραδείγματος μᾶθημα πρακτικὸν οἰκιακῆς οἰκονομίας.

Ἡ ὀξυδερκὴς μήτηρ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐνοήσῃ ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Κου Λιάκου, ὅτι δὲν τὸν νύχαριστει μεγάλως ἡ παρουσίαι τῶν κορασίων καὶ τὰ ἔστειλε νὰ παίξωσιν, ἐπισπεύδουσα τὴν ἀμοιβὴν τῆς ἐπιμελείας των.

— Τί ἔχομεν πάλιν, ἠρώτησεν ἅμα ἔμειναν μόνοι. Τί τρέχει;

— Ποῖος εἶπεν ὅτι τρέχει τίποτε;

— Αἱ δὰ, ὡσὰν νὰ μὴ σὲ γνωρίζω! Φαίνεται ἀπ' ἐδῶ ἕως ἐκεῖ, ὅτι ἔχεις νὰ μοῦ εἴπῃς κᾄτι σπουδαῖον.

Τὸν ἐγνώριζεν ἀληθῶς, ὄχι μόνον καθὸ παιδιόθεν μεγαλώσαντα ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της, ἀλλὰ καὶ διότι τὸ γυναικεῖον διορατικόν της ἐνεθάθυνεν εἰς τοὺς μυχοὺς τῆς ἐρώσεως καρδίας του. Ἐνόμιζε καὶ ὁ Λιάκος ὅτι γνωρίζει κατὰ βάθος τὴν ἐξαδέλφην του. Ἀλλὰ πῶς λοιπὸν δὲν ἐσκέφθη ὅτι δὲν θὰ ἀπελάμβανεν εὐκόλως τὴν ἐπικουρίαν της πρὸς τελεσφόρησιν διαπραγματεύσεως, τῆς ὁποίας τὴν πρωτοβουλίαν δὲν ἐφρόντισεν ἐγκαίρως νὰ συμμερισθῆ μετ' αὐτῆς; Ἠγάπα ἡ ἐξαδέλφη του ν' ἀναμιγνύηται εἰς ὑπανδρολογήματα ἐν γένει, ἰδίως δὲ προκειμένου περὶ προσώπων προσφιλῶν, ἀλλ' εἶχε τὴν ἀξίωσιν, οὐδόλως ἀδικαιολόγητον δοθείσης τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα ἰκανότητός της, τοῦ νὰ λαμβάνῃ μέρος πρωταγωνιστοῦ κατὰ τὴν σύλληψιν καὶ τὴν διεξαγωγὴν γαμηλιῶν συνδυασμῶν. Ἀλλῆως, οὔτε τοὺς ἐνέκρινεν εὐκόλως, οὔτε ἐστερεῖτο διαθέσεως πρὸς ἀνατροπὴν των.

Ἄνευ τῆς ταρχῆς, εἰς τὴν ὅποιαν ἔρριψε τὸν Λιάκον ἡ ἀποτυχία του εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Κου Μητροφάνους, θὰ ἐλάμβανεν ἴσως τὰ κατὰλληλα μέτρα ὅπως ἐξευμενίσῃ τὴν ἐξαδέλφην. Ἀλλὰ δὲν ἐσκέφθη περὶ τούτου, δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ ἐνοήσῃ τὸ λάθος του.

Ὅτε, ἄνευ προομιῶν, εἶπεν ὅτι εὔρε τὸν γαμβρόν διὰ τὴν ἀδελφὴν τῆς ἐρωμένης του, ἀντὶ τοῦ νὰ ἐκφράσῃ ἡ ἀκούουσα τὴν εὐχαρίστησιν ἢ τοῦλάχιστον τὴν περιέργειάν της, ἐξηκολούθησε τὸ ράψιμον μετὰ προσποιητῆς ἀδιαφορίας, καὶ μόνον ἐν

Ἄ ἐξῆλθε τῶν χειλέων της, ἐν Ἄ μεταξὺ ἐρωτήματος καὶ ἐπιφωνήματος. Ἄλλ' εἶτε ἀπορίαν ἐξέφραζεν εἶτε εἰρωνίαν, τὸ Ἄ ἐκεῖνο ἐπάγασε τὸν Λιάκον.

— Ὅλα λοιπὸν, εἶπε καθ' ἑαυτὸν, ὅλα θὰ μοῦ ἔρχονται ἀνάποδα!

— Καὶ ποῖος εἶναι αὐτός σου ὁ γαμβρός, ὑπέλαβεν ἡ ἐξαδέλφη μετὰ τινὰς στιγμὰς σιωπῆς, χωρὶς νὰ διακόψῃ τὴν ἐργασίαν της.

— Ὁ Κύριος Πλατέας.

Ἡ ἐξαδέλφη ἔπαυσε διὰ μιᾶς τὸ ράψιμον καὶ ὕψωσε πρὸς τὸν Λιάκον τοὺς ὀφθαλμούς, πληρεῖς φαιδρᾶς ἐκπλήξεως.

— Ὁ Κύριος Πλατέας! ἀνέκραξε.

Καὶ ἤρχισε νὰ γελᾷ, νὰ γελᾷ! Ποτέ ὁ Λιάκος δὲν τὴν εἶδε τὸσον εὐθυμον.

— Δὲν τὸ βλέπω τὸσον ἄστειον τὸ πρᾶγμα εἶπε μετὰ πολλῆς σοβαρότητος.

— Μὲ συγχωρεῖς, ἀπεκρίθη ἐκείνη, προσπαθοῦσα νὰ συγκρατήσῃ τὸν γέλωτα. Μὲ συγχωρεῖς ἂν σὲ προσβάλλω εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ φίλου σου, ἀλλὰ δὲν ἔμπορῶ νὰ τὸν φαντασθῶ ὡς γαμβρόν καὶ νὰ μὴ γελάσω.

Καὶ ἤρχισε πάλιν φαιδρυνομένη. Ἀλλὰ βλέπουσα τὴν μεγάλην τοῦ Λιάκου δυσαρέσκειαν, ἐπανάλαβε σοβαρώτερον.

— Πῶς τὸ ἐσοφίσθης αὐτὸ τὸ συνοικέσιον;

— Ὅχι, ὑπέλαβεν ἐκεῖνος, χωρὶς ν' ἀπεκρίθῃ εἰς τὴν ἐρώτησιν. Ἐπιθυμῶ νὰ μοῦ εἴπῃς τί τοῦ εὑρίσκες τὸ ἐπιλήψιμον.

— Ἐπιλήψιμον! ἀνέκραξεν ἡ ἐξαδέλφη μιμουμένη τὴν φωνὴν του. Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἐπιλήψιμος, εἶνε ἀπλῶς γελοῖος.

— Ὁμολογῶ ὅτι τὸ ἐξωτερικόν του δὲν εἶνε ἐπιβλητικόν...

— Ἐπιβλητικόν! Ὅλον μεγάλας λέξεις μοῦ λέγεις! Τώρα θὰ μοῦ ἀπαγγείλῃς καὶ κανένα στίχον τοῦ Ὁμήρου.

— Ἀκουσέ με, ἐπανάλαβεν ὁ Λιάκος μεταβαλὼν ὕφος. Κ' ἐγὼ κατὰ πρῶτον ἐθεώρησα τὸ πρᾶγμα καθὼς σὺ. Ἄλλ' ἀφοῦ ἐσκέφθην καλλίτερα, ἐπέισθην ὅτι ἡ πρώτη μου ἐντύπωσις δὲν ἦτο ἡ ὀρθή. Ὁ Πλατέας ἔχει ὅλα τὰ προσόντα καλοῦ συζύγου. Θὰ εἶναι γελοῖος, ἂν θέλῃς, ὡς μνηστήρ, θὰ εἶναι γελοῖος τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου του μὲ τὰ στέφανα ἐπὶ κεφαλῆς...

Ἡ ἐξαδέλφη ἐξεκαρδίσθη, ἐπεχύθη δ' ἐπὶ τέλους ἰλαρότης καὶ εἰς τοῦ Λιάκου τὸ πρόσωπον. Ἄλλ' ἀφοῦ παῖλθε τῆς εὐθυμίας ἡ ἐκχυσίς, ἐπανελήφθη σπουδαιότερον ἡ ὁμιλία, καὶ ἀφηγήθη καταλεπτῶς ὁ Λιάκος τὰς περιπετείας πάσας τῆς ὑποθέσεως. Καθόσον δ' ἐπροχώρει εἰς τὴν διήγησιν ἔβλεπεν ὅτι διεσκαδάζοντο βαθμηδοναί προκαταλήψεις τῆς ἐξαδέλφης του, μολοντί ἐξηκολούθει ἀντιλέγουσα ὅτι ὁ λόγος κα-

τέληξεν εἰς τὴν ψυχολογικὴν ἀνάλυσιν τοῦ υποψηφίου γαμβροῦ.

— Εἶναι ὑποχονδριακός, ἔλεγε.

— Φροντίζει περὶ τῆς ὑγείας του, ἀντέλεγεν ὁ Λιάκος, διότι δὲν ἔχει περὶ ἄλλου νὰ φροντίσῃ. Φροντίς του μεθαύριον θὰ εἶναι ἡ σύζυγός του, καθὼς ἦτο ἡ μήτηρ του ἐνώσφ ἔζη, καὶ θὰ λησμονήσῃ τὸ ὑποχόνδριόν του.

— Εἶναι σχολαστικός.

— Μικρὸν τὸ ἐλάττωμα διὰ διδάσκαλον.

Βλέπων τὰς ἀντιρροήσεις περιοριζομένας εἰς τὰ ἠθικὰ μόνον προσόντα τοῦ γαμβροῦ, ὁ Λιάκος ἐθεώρει τὴν νίκην ἐξασφαλισθεῖσαν ὡς πρὸς τὴν ἐξαδέλφην του. Τὸ ζήτημα ἦτο ἐὰν θὰ φέρῃ δυσκολίας ἡ νύμφη.

— Ἐκείνη! ἀνέκραξεν ἡ ἐξαδέλφη ἀποκρινομένη εἰς τὴν περὶ τούτου ἐρώτησιν του. Ὅχι τὸν Πλατέαν, ἀλλὰ δὲν ἤξεύρω ποῖον νὰ τῆς προτείνω, θὰ τὸν δεχθῆ! Ἀφοῦ δὲν ἔμπορεῖ νὰ μεταπεισῇ τὸν πατέρα της καὶ νὰ μείνῃ ἐλευθερά, θὰ ὑπανδρευθῆ τὸν πρῶτον ὁ ὁποῖος τὴν ζητήσῃ, διὰ νὰ μὴ εἶναι πρόσκομμα εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς ἀδελφῆς της. Ἐχει ψυχὴν ἀγγελικὴν, ἐξηκολούθησε μετ' ἐνθουσιασμοῦ. Δὲν γνωρίζει τὴν ἀξίαν της ἡ ἴδια, γνωρίζει μόνον ὅτι δὲν εἶναι ὠραία, καὶ ἐν τῇ μετριόφροσυνῃ της μεγαλοποιεῖ τὴν ἀσχημίαν της. Εἶναι ἡ αὐταπάρησις προσωποποιημένη! Δὲν πρέπει ὅμως διὰ τοῦτο καὶ νὰ θυσιασθῆ!

— Ἀλλὰ νομίζεις ὅτι θὰ θυσιασθῆ ὑπανδρευομένη τὸν Πλατέαν;

— Ἡξεύρω κ' ἐγώ;

Ἡ ἐπιφυλακτικὴ αὐτῆ ἐντύπωσις, ἀντὶ τοῦ προτέρου γέλωτος, ἐνεθάρρυνεν ἐτι μᾶλλον τὸν Λιάκον.

— Ἐὰν ἦτο ἀδελφὴ σου, ὑπέλαβεν, ἡ κόρη σου, θὰ τὴν ἀπέτρεπες;

Ἡ ἐρώτησις τὴν ἤγγισε βαθύτερον ἢ ὅσον ἐνόμιζεν ὁ Λιάκος. Ἡ μία τῶν θυγατέρων της ἀδικηθεῖσα ἀπὸ τὴν φύσιν, παρεῖχεν ἀπὸ τοῦδε εἰς τὴν μητρικὴν καρδίαν της ἀνησυχίας διὰ τὴν μέλλουσαν ἀποκατάστασίν της. Δὲν ἐγέλα πλέον. Οἱ ὀφθαλμοὶ της ὑγράνθησαν, καὶ δὲν ἀπεκρίθη.

Ὁ Λιάκος, χωρὶς νὰ θελήσῃ νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὰ προκλήσαντα τὴν συγκίνησίν της αἷτια, ἠρέεσθη θεωρῶν ὡς συγκατάθεσιν τὴν σιωπὴν της.

— Λοιπὸν, ἐξηκολούθησε, βοήθησέ με νὰ τὰ καταφέρωμεν.

Καὶ διὰ νὰ τὴν ἐξάψῃ πρὸς τὴν πάλιν παρέστησε τὰς μεγάλας δυσκολίας, τὰς ὁποίας παρεῖχεν ὁ χαρακτήρ τοῦ Κου Μητροφάνους, ὡμολόγησε τὴν ἰδικὴν του ἀνικανότητα, ἀνεκήρυξεν ὅτι ἡ ἀνάμιξις του ἠλάττωσε τὰς πιθανότητας ἐπιτυχίας, ὅτι ἡ διαπραγματεύσεως ἀποβαίνει ἤδη δυσχερεστέρα ἢ ἐὰν ἐξ ἀρχῆς τὴν ἀνελάμβανε

μόνη εκείνη, και διεβεβαίωσεν ότι και πάλιν εκείνη μόνη ἠδύνατο νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ πράγματα και νὰ φέρῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς αἰσιον πέρας. Αἱ ὑπεφυγαὶ και αἱ ἀντιρρήσεις τῆς ἐξησθενοῦντο ἐπὶ μᾶλλον και μᾶλλον. Ἐπὶ τέλους ὁ Λιάκος ἐθριάμβευσε. Μετὰ τριῶν ὥρῶν ἀδιάκοπον συνομιλίαν κατώρθωσεν ὥστε ἡ ἐξαδέλφη παρήτησε τὴν ἐργασίαν, πρὸς ζημίαν πρόσκαιρον τοῦ ὑστεροτόκου υἱοῦ τῆς, ἠτοιμάσθη, και ἐξῆλθον οἱ δύο ὁμοῦ τῆς οἰκίας τῆς, ἐκείνη μὲν ὡς συνδιαλεχθῆ μετὰ τοῦ Κου Μητροφάνου, ὁ δὲ Λιάκος πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ Κου Πλατέα.

Ε'

Ὁ πτωχὸς καθηγητὴς ἐπερίμενε τὸν σωτήρᾶ του ἐναγωνίως.

Ὅτε ἀνῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του εὔρε τὸ πρόγευμα ἑτοιμον, τὴν δὲ Φλουροῦν ἀνησυχούσαν διὰ τὴν ὄλως ἀσυνήθη βραδυτῆτά του. Αἱ δώδεκα εἶχον σημαίνει πρὸ εἰκοσι λεπτῶν!

Ἐπεινα ὁ Κος Πλατέας και ἔφαγε μὲ ὄρεξιν. Ἐντούτοις ὁ νοῦς του ἦτο πλήρης σκέψεων και ἀνησυχιῶν. Ἡσθάνετο δὲ τὴν ἀνάγκην νὰ διημιλῇ περὶ αὐτῶν και ἐστενοχωρεῖτο μὴ ἔχων πρὸς τίνα νὰ διημιλῇ. Ἦθελε νὰ διακοινώσῃ εἰς τὴν Φλουροῦν τὰ διατρέχοντα, ἀλλ' ἡ γραία ὑπερῆρτα οὔτε νὰ λέγῃ οὔτε ν' ἀκούῃ πολλά ἠρέσκετο. Δὲν ἦτο αὕτη πρόσωπον κατάλληλον πρὸς διάλογον. Ἄλλως δὲ συνετέλλετο ὁ κύριός τῆς νὰ εἴπῃ πρὸς αὐτὴν ὅτι ἀπεφάσισε νὰ νυμφευθῇ. Τὸ ἄκουσμα θὰ ἦτο ἰσοδύναμον πρὸς ἀγγελίαν ἐκθρονίσεως. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς του ἡ Φλουροῦ ἐξήσκει ἐντὸς τῆς οἰκίας δικαιώματα μονοκρατορίας. Πρὸς τί νὰ τὴν λυπήσῃ προτοῦ τελεσθῇ τὸ γεγονός;

Και ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ κρατηθῇ ὁ Κος Πλατέας. Ἐπρεπε νὰ διημιλῇ διὰ νὰ μὴ σκάσῃ. Ἀλλὰ μὴ τολμῶν νὰ ἐκφράσῃ ἀπ' εὐθείας τὸ ἀντικείμενον τῶν διαλογισμῶν του, προσέφυγεν ἐπὶ τὸ διπλωματικώτερον εἰς σχέδιον περιφραστικὸν και ἐσκέφθη νὰ φέρῃ ἐντέχνως τὸν λόγον ἐκ τοῦ φαγητοῦ εἰς τὸν γάμον.

— Φλουροῦ, εἶπεν, ἐπαράβρασες τὸ βραστόν.

Ἡ Φλουροῦ δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ὕψωσε τὸ βλέμμα ἐκ τοῦ παραθύρου πρὸς τὸν ἥλιον, πρὸς ὑπόδειξιν ὅτι τὸ λάθος δὲν ἦτο ἰδικόν τῆς, ἀλλὰ τοῦ κυρίου τῆς, ὅστις ἤργησε νὰ ἔλθῃ. Ἡ σιωπηλὴ αὕτη ἀπολογία δὲν ἀπεθάρρυνε τὸν καθηγητήν.

— Ἐπὶ τοῦ ὄλου, ἐπανελάβε, δὲν τρώγεται σήμερον τὸ φαγητόν σου.

— Νὰ πού τὸ ἔφαγες!

Εἰς τὸ ἀκαταμάχητον τοῦτο ἐπιχείρημα προσέφυγε συνήθως ἡ Φλουροῦ. Καὶ ἄλλοτε μὲν ἐγέλα ὁ κύριός τῆς λέγων ὅτι τὸ ἔφαγε διότι ἐπείνα, ὄχι διότι ἦτο νόστιμον σήμερον ὅμως ἐθύ-

μωσε, ἐθύμωσε δὲ ὄχι διὰ τὴν ἀπόκρισιν αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν, ἀλλὰ διότι σήμερον ἴσα ἴσα δὲν εἶχε λόγον αἰτιάσεως κατὰ τῆς μαγειρικῆς τέχνης τῆς Φλουροῦς. Ὅπως δὴ ποτε ὁ θυμὸς ἔκοψε τὸ νῆμα διὰ τοῦ ὁποίου ἐσχεδιάζε νὰ ἔλθῃ ἐκ τοῦ φαγητοῦ εἰς τὰ περὶ τοῦ συνοικεσίου του, ὥστε ἀπετελείωσεν τὸ πρόγευμά του ἐν σιωπῇ.

Ἄλλ' ὅτε ἡ Φλουροῦ ἐσήκωσεν ἀπὸ τὴν τράπεζαν τὰ πινάκια, ἀνεκάλυψεν αἴφνης νέαν ἀφετηρίαν πρὸς ἐναρξιν τῶν ἐκμυστηρευσεῶν του. Παρητήρησε διὰ πρώτην φοράν μίαν παλαιάν τρύπαν εἰς τὸ τραπεζομάνδιλον.

— Κύτταξε, εἶπε θέσας ἐπὶ τῆς τρύπας τὸν δάκτυλον. Τοῦ κάκου! Χρειαζέται νοικοκυρὰ ἐδῶ. Δὲν ἔχει ἄλλο! Πρέπει νὰ πανδρευθῶ.

Ἡ Φλουροῦ συνίστειλε τοὺς ὤμους ὡσάν εἶλεγε: Παραλογίζεται ὁ κύριός μου.

— Ἐκατάλαβες τί εἶπα; Σκοπεύω νὰ πανδρευθῶ.

Ἡ Φλουροῦ ἐμειδῆσεν.

— Τί γέλας; Τὸ ἀπεφάσισα! Ὁ πανδρευθῶ.

Ἡ γραία τὸν ἠτένισεν ἀποροῦσα.

— Μάλιστα! Ὁ πανδρευθῶ! Ὁ πάρω γυναικα!

— Ποιὰ σὲ παίρνει, ὑπέλαβεν ἡ Φλουροῦ.

— Ποιὰ μὲ παίρνει, ἀνέκραξεν ὁ καθηγητὴς. Ποιὰ μὲ παίρνει!

Πλήρης ἀγανακτήσεως διὰ τὴν προσβλητικὴν παρατήρησιν, ἠθέλησε νὰ κατασυντρίψῃ διὰ τῆς εὐγλωττίας του τὴν γραίαν, ἀλλ' ἡ ἀπάθειά τῆς ἔδρασε τὴν γλώσσάν του. Ἐγερθεὶς ἀνῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του χωρὶς νὰ εἴπῃ τι ἐπὶ πλέον. Ἐκεῖ ἡ ὀργὴ του κατεπραύνη, ἀλλ' ἐξηκολούθει ἐπαναλαμβάνων καθ' ἑαυτὸν τὰς σκληρὰς λέξεις τῆς Φλουροῦς, καθόσον δὲ τὰς ἐπανελάμβανε τοῦ ἐφάνετο ὅτι δὲν ἔχει ὄλως ἄδικον ἡ ὑπερηφάνειά του. Καὶ ἀνελογίζετο τὴν πρώτῃν διεβεβαίωσιν τοῦ Λιάκου, ὅτι οὐδέποτε τὸν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ὡς γαμβρόν, και τὰς ὑπεφυγάς τοῦ Κου Μητροφάνου. Καὶ τώρα, ἰδοῦ, ὁ Λιάκος δὲν ἐπέστρεψεν εἰσέτι. Διὰ τί; Ἐὰν ἡ πρότασις ἐγένετο δεκτὴ, θὰ ἤρχετο ἀμέσως νὰ φέρῃ τὴν ἀπόκρισιν. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἤθελε πολλὴν θεολογίαν. Ναὶ ἢ ὄχι. Βεβαίως ἡ ἀπόκρισις εἶναι ὄχι, και συστέλλεται ὁ Λιάκος νὰ τὴν διακοινώσῃ. Ἄνόητος αὐτὸς νὰ ἐκτεθῇ δωρεὰν εἰς ἄρνησιν! Ἄνόητος! Τί ἤθελε νὰ ἐμῆ εἰς τοιοῦτον χορόν; Ἄλλ' ὄχι! Ἐξετέλεσε τὸ καθήκόν του, ἀπέδειξεν εἰς τὸν σωτήρᾶ του τὴν εὐλικρίνειαν τῆς φιλίας του και τὴν ἐκτασιν τῆς εὐγνωμοσύνης του. . . Διὰ τί ὅμως ἄργεῖ τόσο ὁ Λιάκος; Διὰ τί δὲν ἐπιστρέφει τὸ ταχύτερον, ὥστε νὰ παύσῃ ἡ ἀβεβαίωτης ὑπὸ τῆς ὁποίας βασανίζεται; . . . Καὶ ἐβλεπεν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸ ὠρολόγιόν του, και ἠπόρει διὰ τὴν βραδυτῆτά του ὠροδείκτου. Ἡ ὥρα δὲν παρήρχετο! Ἐσηκόνετο, ἐκάθητο,

ἐβλεπεν ἀπὸ τὸ παράθυρον, ἀλλὰ δὲν ἐφάνετο ὁ Λιάκος. Ἐπροσπάθει ν' ἀναγνώσῃ, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ προσηλώσῃ τὴν προσοχὴν του εἰς τὸ βιβλίον και τὸ ἔκλειε πάλιν. Τί μαρτύριον!

Ἐντούτοις ἦλθεν ἡ συνήθης ὥρα τοῦ περιπάτου. Ὁ Κος Πλατέας ἐκάθητο ἐπὶ ἀκανθῶν. Δὲν ἠδύνατο νὰ μείνῃ πλέον ἐντὸς τῆς οἰκίας περιμένων τὸν Λιάκον. Ἀπεφάσισε νὰ ἐξέλθῃ. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ, θὰ περιορισθῇ σήμερον εἰς τὸν παλαιόν του περίπατον. Θὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ Βαπόρια.

Ἐκράξε λοιπὸν τὴν Φλουροῦν και εἶπε πρὸς αὐτὴν ὅτι δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ, ἀλλ' ἴαν ἐν τῷ μεταξύ ἔλθῃ ὁ Κος Λιάκος νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὰ Βαπόρια. Ἐξήγησε δὲ λεπτομερῶς διὰ τίνος ὕδου θὰ ὑπάγῃ και διὰ τίνος ὕδου θὰ ἐπιστρέψῃ, ὥστε ἀναλόγως νὰ ὀδηγήσῃ ἡ Φλουροῦ τὸν Κον Λιάκον, μὴ τυχόν δὲν συναντηθῶσι. Ταῦτα πάντα περιττά, καθόσον μεταξύ τῆς οἰκίας του και τῶν Βαπορίων ἦτο ἄδύνατον νὰ μὴ γείνη ἡ συνάντησις, ἐκτὸς ἴαν ἐκ προθέσεως ἐκρύπτοντο οἱ συναντηθησόμενοι. Οὐχ ἦττον ἐπέμμενε τοσοῦτον εἰς τὴν τοπογραφικὴν ἐξήγησιν, και ποσάκις ἐπανελάβε τὰς ὀδηγίας του, ὥστε βαρυνθεῖσα ἡ γραία ἀνέκραξε μετ' ἀνυπομονησίας, «Καλά, καλά!» Ἦτο δὲ πρᾶγμα ἀσυνήθες δι' αὐτὴν νὰ ἐπαναλάβῃ δις τὴν αὐτὴν λέξιν.

Εἰς τὰ Βαπόρια δὲν ὑπῆρχε ψυχὴ γεννητῆ, ὥστε ὁ Κος Πλατέας ἠδύνηθη νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀτάραχος τὴν σειρὰν τῶν σκέψεων του. Ἀληθῶς πολλὴν σειρὰν δὲν εἶχον. Τὰ αὐτὰ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πάντοτε! Τοσοῦτον κατείχετο ὑπὸ τῶν σκέψεων τούτων, ὥστε οὔτε ἐν ἡμίστεχον ὁμηρικόν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀπεστήθισεν! Ἐὰν ἐπέπρωτο νὰ διαρκήσῃ ἡ ἠθικὴ ἐκείνη στενοχωρία, θὰ ἐπέφερον ἀποτελέσματα δραστικώτερα και τῆς ἀσκήσεως και τῆς ψυχρολουσίας. Θὰ ἐλιγνυεν οὕτω βεβαίως ὁ πολὺσαρκος καθηγητὴς.

Ὁ Λιάκος δὲν ἐφάνετο! Πρὸς στιγμὴν ἀπεφάσισεν ὁ Κος Πλατέας νὰ ὑπάγῃ πρὸς ἀνεύρεσίν του. Ἀλλὰ πού; Ἐπειτα, ὑπεσχέθη ἐκεῖνος ὅτι θὰ ἔλθῃ, ἡ δὲ Φλουροῦ διετάχθη νὰ προτομαῖσῃ ἀναλόγως τὸ δεῖπνον. Ἄδύνατον νὰ μὴ ἔλθῃ!—Ἀλλὰ πῶς δὲν ἐρχεται;—Εἰκοσάκις ἀνῆλθε και κατῆλθε τὰ Βαπόρια, στρέφων ἀενάως τὰ βλέμματα πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς οἰκίας του. Ἄλλ' οὔτε ὁ Λιάκος ἐφάνετο οὔτε ἡ σιὰ του.

Ἐπὶ τέλους, ἐπὶ τέλους τὸν εἶδε μακρόθεν ἐρχόμενον!

— Αἶ; Ναὶ ἢ ὄχι; ἠρώτησεν ἄμα ἐπλησίασαν πρὸς ἀλλήλους.

— Στάσου, ἀδελφέ, νὰ πάρω τὴν ἀναπνοήν μου!

Ἐκ τῆς ἐκφράσεως τοῦ φίλου του ἐφοβήθη ὁ Λιάκος ὅτι θὰ ἠγχαριστεῖτο περισσότερο ἀκούων τὸ Ὅχι, ἢ τὸ Ναί.

— Μὴ μετενόησε; ἐσκέφθη καθ' ἑαυτὸν πλήρης νέας ἀνησυχίας.

Θέσας φιλικῶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ καθηγητοῦ, τὸν ἐστρέψε πάλιν ὀπίσω, πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ περιπάτου, και ἐπροσπάθησε νὰ τὸν δυσωπήσῃ κολακεύων τὴν φιλοτιμίαν του.

— Μὴ φοβεῖσαι και δὲν εἶναι καμμία ἀνόητη ἡ νέα. Ἐχει κρίσιν και νοῦν, ὥστε θὰ θεωρήσῃ τιμὴν τῆς τὴν αἰτησίαν σου και εὐτυχίαν τῆς τὸ ν' ἀποκτήσῃ τοιοῦτον σύζυγον.

— Ἀρσέ τα αὐτά, ὑπέλαβε μὲ ὕφος ἡμερώτερον ὁ Κος Πλατέας, και εἶπέ μου πού εὐρίσκεται ἡ ὑπόθεσις; Τί ἔκαμες τόσην ὥραν;

Ὁ Λιάκος ἤρχισε τὴν διήγησιν, ἀλλὰ δὲν εἶπε τὰ πάντα εἰς τὸν γαμβρόν. Ἀπεσιώπησε και τοῦ Κου Μητροφάνου τὴν τραχύτητα και τῆς ἐξαδέλφης του τὴν φαιδρότητα, παρέστησε δ' ἐπιδειξίως τὴν ἀνάγκην τῆς μεσολαβήσεώς τῆς, εἰς τρόπον ὥστε οὐδεμίαν ὡς πρὸς τοῦτο ἀντίρρησην ἐπέφερον ὁ Κος Πλατέας. Τώρα ἡ ὑπόθεσις ἔμμενε εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἐξαδέλφης, ἡ ὁποία ὑπεσχέθη νὰ μνηύσῃ πρὸς τὸν Λιάκον, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κου Πλατέα, τὸ ὀριστικὸν ἀποτέλεσμα τῶν διαπραγματεῦσεων.

Ταῦτα ἀπετέλουν τὴν οὐσίαν τῆς συνομιλίας, ἀλλ' αἱ ἐρωτήσεις τοῦ Πλατέα και αἱ λεπτομέρειαι τοῦ Λιάκου ἐπαναλαμβάνοντο ἀποκατέστησαν μακρὸν τὸν διάλογον, ὁ δὲ ἥλιος ἔδρασε ὅτε οἱ δύο φίλοι ἐπέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν διὰ νὰ τιμῆσωσι τὸ δεῖπνον τῆς Φλουροῦς.

Μόλις εἶχον ἀπογευθῆ ὅτε ἡ θύρα ἐκρούσθη, ἡ δὲ Φλουροῦ εἰσελθοῦσα ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Λιάκον ἐπιστολήν. Ὁ Κος Πλατέας ἠγέρθη και μὲ τὸ χειρόμακτρον εἰς χεῖρας, ὀρθιος ὀπισθεν τοῦ καθημένου φίλου του, ἐβλεπε τὰς λέξεις τὰς ὁποίας ὁ Λιάκος μεγαλοφώνως ἀνεγίνωσκε.

«Φίλιπτε ἐξαδέλφε,

«Φέρε μου ἀπόψε τὸν φίλον σου. Ὁ εἶναι και «ἡ λεγόμενη εἰς τὴν οἰκίαν μου. Ἐλάτε ἐνωρίς.

Ἡ ἐξαδέλφη σου.»

— Αἶ, δὲν σοῦ τὸ ἔλεγα; ἀνέκραξε περιχαρὴς ὁ Λιάκος. Ἐτοιμάσου νὰ πηγαίνωμεν! Ἐτοιμάσου! Ἀλλ' ὁ Κος Πλατέας ἦτο κατηφής. Τὸν ἐφόβιζεν ἡ ἰδέα τοῦ νὰ συναντηθῇ μὲ τὴν νύμφην. Τί νὰ εἴπῃ; Πῶς νὰ φερθῇ; Καὶ ἔπειτα δὲν ἦτο εἰσέτι βέβαιος περὶ τῆς συγκαταθέσεως.—Διὰ τί ἡ ἐξαδέλφη δὲν ἔγραψε καθαρὰ Ναὶ ἢ ὄχι; Κοντὸς ψαλμὸς ἀλληλουῖα.

Μετὰ κόπου πολλοῦ κατώρθωσεν ὁ Λιάκος νὰ τὸν πείσῃ ὅτι ἡ πρόσκλησις ἐσήμαινε Ναί, ὅτι και αὐτὸς και πρὸ πάντων ἡ ἐξαδέλφη θὰ διευκολύνωσι κατὰ πάντα τὰ τῆς συνεντεύξεως. Ἐντούτοις ἀναλαβὼν χρέη θαλαμηπόλου τὸν ἐστόλισε, τὸν ἐκτένισε, τὸν ἐκαλλώπισεν ὡσὸν ἦτο δυνατόν, και τὸν ἐσυρε σχεδὸν ἐξω τῆς οἰκίας. Τί

εδίδεν ὁ πτωχὸς καθηγητὴς διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸ ποτήριον τοῦτο!

Καθ' ὁδὸν ὁ Λιάκος ἐπροσπάθει νὰ μεταδώσῃ εἰς τὸν Κον Πλατέαν τὴν εὐθυμίαν του, ἀλλ' ἄνευ ἐπιτυχίας. Ἦτο πλήρης φαιδρῶν ἰδεῶν ἐκαίνο, διότι ὁ γάμος τοῦ φίλου του ἐξησφάλιζε τὴν ἰδικήν του εὐτυχίαν, διότι ἀπόψε εἰς τῆς ἐξαδέλφης του, μετὰ τοσοῦτων ἡμερῶν χωρισμόν, ἐμελλε νὰ ἴδῃ τὴν ἐρωμένην του συνοδεύουσαν βεβαίως τὴν ἀδελφὴν τῆς. Ἄλλ' ὁ καθηγητὴς δὲν εἶχε τοὺς αὐτοὺς λόγους εὐχαριστήσεως καὶ ἐβάδιζε σιωπηλός, μόλις προσέχων εἰς τὰς ἀστειότητας τοῦ φίλου του. Ἐσκέπτετο τί θὰ εἴπῃ πρὸς τὴν νύμφην, καὶ δὲν τὸ εὗρισκε.

— Ἄ! ἀνέκραξεν αἴφνης, διακόπτων τὸν Λιάκον. Πῶς τὴν λέγουν;

— Ποῖον;

— Τὴν νύμφην. Χθὲς ἐπροδόθη εἰς τὸν πατέρα τῆς ὅτι δὲν ἐγνώριζα τὸ ὄνομά τῆς. Νὰ μὴ τὴν πάθω καὶ ἀπόψε.

Ὁ Λιάκος ἐξεκαρδίσθη γελῶν διὰ τὸ ἀστείον τοῦ πράγματος. Εὗρίσκετο εἰς καλὴν διάθεσιν ὁ φίλος καὶ τὰ πάντα ἦσαν ἀφορμὴ εὐθυμίας δι' αὐτόν. Ἄλλ' ὁ Κος Πλατέας δὲν ἐγέλα.

— Πῶς τὴν λέγουν; ἐπανέλαθε.

Ὁ Λιάκος ἤτοιμάζετο ν' ἀποκριθῇ, ὅτε αἴφνης ἐν μέσῳ τοῦ σκότους ἤκουσε τὸ ὄνομά του προφερόμενον ἀπὸ ἄνθρωπον ἐρχόμενον πρὸς αὐτούς.

— Λιάκε, σὺ εἶσαι;

Ἦτο ὁ σύζυγος τῆς ἐξαδέλφης φέρων μῆνυμα νὰ μὴ ἔλθῃ ὁ Κος Λιάκος εἰς τὴν συνέντευξιν. Ἡ προνοητικὴ προξενήτρια ἐσκέφθη ὅτι ἦτο καλλίτερον νὰ εἶναι μόνος ὁ γαμβρός καὶ ἡ νύμφη μετ' αὐτῆς. Ἄλλως δὲ ἡ νεωτέρα ἀδελφὴ δὲν παρευρίσκειται εἰς τὴν συνέντευξιν, ὥστε ὅπως περιττὴ ἡ παρουσία τοῦ Λιάκου. Ἡ διαταγὴ ἦτο νὰ συνοδεύσῃ αὐτὸς τὸν σύζυγόν τῆς εἰς τὴν λέσχην.

Ἐκόπησαν τὰ ἦπατα τοῦ Πλατέα! Νὰ ὑπάγῃ μόνος! Καὶ πῶς θὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τῶν δύο Κυριῶν; Ὅχι. Τοῦτο δὲν γίνεται! Ἄλλ' ἐξ ἐνός μέρους ὁ Λιάκος, ἐξ ἄλλου ὁ σύζυγος τῆς ἐξαδέλφης, συννοῦντες τὰς προτροπὰς καὶ τὰς ἐνθαρρύνσεις των, συνοδεύσαν τὸν δυστυχῆ γαμβρόν μέχρις οὗ ἐφθασαν ἐνώπιον τῆς οἰκίας, ἐκεῖ δὲ ἀνοιχθεῖσης τῆς θύρας τὸν ὤθησαν ἐντὸς αὐτῆς, τραυλίζοντα εἰσέτι διαμαρτυρήσεις, καὶ ἐπορεύθησαν ἐκεῖνοι πρὸς τὴν λέσχην.

Ὁ Λιάκος ὑπέμεινε στωϊκῶς τὴν ἀποπομπὴν του, ἀφοῦ ἡ ἐρωμένη του δὲν συμμετεῖχε τῆς συνεντεύξεως, ἀλλ' οὐχ ἦττον ἡ ἐσπέρα τῆς ἐφάνη ἀτελείωτος εἰς τὴν λέσχην. Περὶ τὴν δεκάτην ὥραν ὁ ὑπηρέτης τὸν εἰδοποίησεν ὅτι ὁ κύριος καθηγητὴς τὸν περιμένει κάτω. Κατέβη δρομαῖος τὴν κλίμακα καὶ εὗρε τὸν φίλον του

περιμένοντα ἔξω, εἰς τὴν ὁδόν. Ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ φανού εἶδεν ἀμέσως ὅτι τὰ πράγματα εἶθαινον κατ' εὐχὴν. Ἐφαίνετο ἄλλος ἄνθρωπος ὁ Κος Πλατέας.

— Τὰ ἐτελείωσες; ἠρώτησε μετ' ἀνυπομονησίας.

— Δὲν εἶναι διόλου ἄσχημη, ἀπήντησεν ὁ καθηγητὴς μετ' ἐμφάσεως μὴ προκαλουμένης ἐκ τῆς ἐρωτήσεως τοῦ φίλου του. Ὅταν ὁμιλῇ ἡ φωνὴ τῆς εἶναι μουσικὴ, ἡ ἔκφρασίς τῆς γλυκυτάτη! Τὸ δὲ χεράκι τῆς... ὦ, τὸ χεράκι τῆς εἶναι ἐντέλεια!

— Τὸ ἐφίλησες; ἠρώτησεν ὁ Λιάκος.

— Καὶ βέβαια, τὸ ἐφίλησα!

— Καὶ τί σοῦ εἶπε, τί τῆς εἶπες;

— Ποῦ νὰ σοῦ τὰ λέγω τώρα ὅλα! Τί δὲν τῆς εἶπα καὶ τί δὲν μοῦ εἶπε!

Καὶ ταπεινώσας τὴν φωνήν,

— Ἦξεύρεις τί μοῦ εἶπεν, ἐπρόσθεσεν. Ὅτι εἶναι εὐγνώμων καὶ εὐτυχὴς διότι τὴν ζητῶ εἰς γάμον ἀπὸ αἴσθημα φιλίας πρὸς σέ, διότι ὁ καλὸς φίλος θὰ εἶναι καὶ καλὸς σύζυγος. Τὴν παρεκάλεσα νὰ μὴ τὸ λέγῃ τοῦτο, διότι τότε κ' ἐγὼ θὰ λέγω ὅτι μὲ παίρνει μόνον ἀπὸ αἴσθημα ἀγάπης πρὸς τὴν ἀδελφὴν τῆς. — Καὶ διατί ὄχι; μοῦ ἀπεκρίθη. Ποῦ καλλίτερα ἠμποροῦμεν νὰ βασιῶμεν τὴν εὐτυχίαν τῆς ζωῆς μας;

Ὁ Λιάκος ἠσθάνθη τὴν συγκίνησιν ἀναβαίνουσαν εἰς τὸν λάρυγγα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς του.

— Ποῦ νὰ σοῦ τὰ μακρολογῶ τώρα, ἐξηκολούθησεν ὁ Κος Πλατέας. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἀποκτῶ θησαυρόν!

— Δὲν σοῦ τὸ ἔλεγα;

— Ναί, ἀλλὰ δὲν μοῦ εἶπες τὸ ὄνομά τῆς, καὶ δὲν ἐτόλμησα νὰ ἐρωτήσω τὴν ἰδίαν, πῶς τὴν λέγουν.

Ὁ Λιάκος ἐπλησίασε τὰ χεῖλη πρὸς τὸ αὐτίον τοῦ καθηγητοῦ καὶ ἐψιθύρισε μυστηριωδῶς τὸ ζητούμενον ὄνομα.

— Ἴδου ὅπου τὸ ἔμαθες.

— Ἐπὶ τέλους! ἀνέκραξεν ὁ Κος Πλατέας.

Καὶ οἱ δύο φίλοι ἀπεχωρίσθησαν. Ὁ καθηγητὴς ἀναβαίνων τὸν ἀνήφορον ἐπανελάμβανε καθ' ἑαυτὸν τὸ νεωστὶ γνωστὸν ὄνομα, ἐπανελάμβανε δὲ καὶ ὁ Λιάκος περιπαθῶς τὸ πρὸ πολλοῦ λατρουόμενον ὄνομα τῆς ἐρωμένης του.

Μετὰ τινὰς ἐβδομάδας, τὴν πρώτην μετὰ τὸ πάσχα Κυριακὴν, ἦτο ἑορτὴ καὶ πανηγυριεῖς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κου Μητροφάνους. Ἐτελοῦντο συγχρόνως τῶν δύο θυγατέρων του οἱ γάμοι.

Ἐκ τῶν δύο γαμβρῶν ὁ φαιδρότερος κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν ἦτο ὁ Λιάκος. Ἡ πραγματοποίησις τῶν πόθων του, ἡ ἀπόλαυσις τῆς εὐτυχίας, ἐπλήρου γλυκειὰς ταραχῆς τὴν ψυχὴν του καὶ ἐδέσμευον τὴν γλῶσσαν του. Τοῦ Κου

Πλατέα ἡ χαρὰ, ἀπ' ἐναντίας, ἐξεχειλίζεν. Ἡ δ' εὐθυμία του ἦτο, ὡς φαίνεται, μεταδοτικὴ. Πάντες οἱ προσκεκλημένοι ἐγέλων μετ' αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ σεβασμιώτατος Σύρου καὶ Τήνου, ὁ εὐλογήσας τὸν διπλοῦν γάμον, συμμετέχων τῆς γενικῆς φαιδρότητος, ἠθέλησε ν' ἀστείωθῇ καὶ ἐπυχηθῇ ἡμερικῶς εἰς τὸν γαμβρόν,

Σοὶ δὲ Θεοὶ τόσα δοῖεν, ὅσα φρεσὶ σῆσι με-
[ροῖρας.

Εἰς ταῦτα ὁ Κος Πλατέας ἀπήντησε μεγαλοπρεπῶς,

Εἰς οἰωτὸς ἀριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης!

Ἄλλὰ τὸ μὴ εὐστοχόν τῆς βήσεως ἐπροκάλεσεν ἐκ μέρους τοῦ Κυρίου Γυμνασιάρχου τὴν παρατήρησιν, μυστικῶς ψιθυρισθεῖσαν πρὸς τὸν σύζυγον τῆς ἐξαδέλφης τοῦ Λιάκου, ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος εἶναι ἀπειράκις βαθύτερος Ὀμηριστῆς τοῦ κυρίου Καθηγητοῦ τῶν Ἑλληνικῶν.

Μετὰ τὸν γάμον ὁ Λιάκος, λαθῶν τρίμηνον ἄδειαν ἀπουσίας, μετέβη εἰς τὴν πατρίδα του ὅπως παρουσιάσῃ τὴν νύμφην εἰς τοὺς γονεῖς του. Μεθ' ὁπόσης ἀνυπομονησίας ἀνέμενον τὴν ἐπιστροφήν του νεκροῦ ζεύγους ὁ Κος Μητροφάνης καὶ ὁ Κος καὶ ἡ Κυρία Πλατέα! Ὅτε δὲ ἐπὶ τέλους ἐπανῆλθον, μεθ' ὁπόσης χαρᾶς ἐνηγκαλισθῆσαν ἀλλήλους αἱ δύο ἀδελφαί, καὶ πῶς ἔτρεμεν ἐκ τῆς συγκινήσεως ὁ γέρον πατήρ των!

Ἄμα οἱ δύο σύγγαμβροὶ ἔμειναν μόνον, εἶδον ὁ εἰς τὸν ἄλλον κατὰ πρόσωπον μὲ βλέμματα ἐκπράζοντα ἀμιγῆ εὐχαριστήσιν.

— Σὲ ἠπάτησα λοιπὸν ὅτε σοῦ τὴν ἐγκωμιάζα; ἠρώτησεν ὁ Λιάκος.

— Ἐθσαυρός, ἀδελφέ, ἀνεφώνησεν ὁ Πλατέας. Ἐθσαυρός! Μετὰ ἕξ μῆνας, ἐξηκολούθησε, θὰ σοῦ ζητήσω νέαν ἐκδούλευσιν. Σὲ θέλω ἀνάδοχον τοῦ ἀνεψιοῦ σου.

— Καὶ σεῖς, ὑπέλαθεν ὁ Λιάκος.

— Ἄ! Καὶ σεῖς λοιπὸν!

Καὶ οἱ δύο φίλοι ἐνηγκαλισθῆσαν ἀλλήλους πλήρεις χαρᾶς.

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΥΠΟΓΕΙΟΙ

Σημασία αὐτῶν πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ

Ὅπως ἡ φύσις διένειμε τὰ δῶρά τῆς εἰς τὰ διάφορα ἔθνη ἀνομοίως, οὕτως ἀνίσως διέμοιρασεν αὐτὰ καὶ εἰς ὁλοκλήρους λαοὺς καὶ χώρας. Ὅσοι ὅμως καὶ ἂν φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ φύσις εὖνοῦσα τὰς μὲν ἢ φθονοῦσα τὰς δὲ χώρας, σπανίως παρέλιπε νὰ δώσῃ αὐτῇ ἡ ἰδία καὶ ἐξισορροπήσῃ τινὰ ἢ ἀντιστάθμισιν ἀπέναντι τῶν καλῶν ἢ κακῶν δῶρων.

Αἱ χώραι π.χ. αἱ κείμεναι μετὰ τῶν τρο-

πικῶν πληρώνουσι πολὺ ἀκριβῶς τὴν εὐχρησταν τοῦ οὐρανοῦ, τὴν δαψίλειαν καὶ τὸ ὑλομανὲς τῆς βλαστήσεως καὶ τὰ ἄφθονα καὶ πρόχειρα μέσα τῆς ὑπάρξεως· διότι καὶ φυτὰ ἐπιβλαβῆ βλαστάνουσι μετὰ τῶν ὠφελίμων, καὶ δηλητηριώδη καὶ ἄγρια ζῶα παντὸς εἶδους ζῶσιν αὐτόθι ἐν ἀφθονίᾳ, καὶ πυρετώδης ἀήρ μολύνει τὰς πόλεις καὶ τυρῶνες καὶ σεισμοὶ συχνὰ καταστρέφουσι τὰς ἀνθρωπίνους ὑπάρξεις. Οἱ ζῶντες ἐν τῇ βορείᾳ Εὐρώπῃ, κερδίζουσι τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἐδάφους ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου των καὶ ὁ χειμῶν ὁ βαρὺς βασανίζει αὐτοὺς ἐπ' ὁλοκλήρον τρίτον τοῦ ἔτους.

Εὐτυχέστερον κλίμα ἔχουσι αἱ δυτικαὶ καὶ νότιοι χώραι τῆς Εὐρώπης, αἵτινες καὶ φυσικῶς καλλονὰς ἔχουσι πλείονας ἐν σχέσει πρὸς τὰς χώρας τοῦ βορρᾶ, μὴδ' αὐτῆς τῆς Ἑλβετίας ἐξαιρουμένης. Ὅ,τι ὅμως ἠρνήθη ἡ φύσις εἰς τὸν Γερμανὸν καὶ τὸν Ἄγγλον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, τοῦτο ἀντικατέστησε δι' ὑποχθονίων δῶρων. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Γαλλία ἡ πολλῶ μᾶλλον τῆς Γερμανίας εὖνοηθεῖσα ὡς πρὸς τὸ κλίμα καὶ τὴν γονιμότητα τοῦ ἐδάφους, ὑστερεῖ πολὺ ταύτης ὡς πρὸς τοὺς ὀρυκτοὺς θησαυροὺς· ἔτι μείζων εἶνε ἡ διαφορὰ κατὰ τε τὸ κλίμα καὶ τὰ ὀρυκτὰ μετὰ τῆς Γερμανίας καὶ Ἰταλίας. Ὁ Ἑλβετὸς ἐπίσης οὐδὲν δύναται νὰ μεμψῆ τῆς φύσεως ὡς ἀδικησάσης αὐτόν, διότι αἱ πεδιάδες τῆς Ἑλβετίας βρῖθουσι γελώντων τοπιῶν καὶ ἀμπελώνων, ἡ δὲ μεγαλοπρέπεια τῶν ὄρεων καὶ ἡ χάρις τῶν λιμνῶν τῆς προκαλοῦσι διηνεκεῖς βεῦμα ἐπισκεπτῶν ξένων. Στερεῖται ὅμως ὑπογείων θησαυρῶν, ἦτοι οὐδὲν ἔγκρῦπται λιθάνθρακας.

Καὶ δύναται μὲν ἡ Ἑλβετία ν' ἀναπτύξῃ πολυαριθμοὺς κινητικὰς δυνάμεις, χρησιμοποιοῦσα πρὸς τοῦτο κατὰ τὰς νέας τῆς φυσικῆς θεωρίας τὸ ὕδωρ τῶν ποταμῶν καὶ καταρρακτῶν, ἀλλ' αἱ δυνάμεις αὐταὶ εἶνε πάντως γλίσχυρα ἀντικατάστασις, ὅταν ἐλλείπωσιν οἱ μαῦροι ἀδάμαρτες.

Ἡ κεντρικὴ θέσις τῆς Ἑλβετίας μέσῳ τεσσάρων μεγάλων κρατῶν καταφαίνεται καὶ ἐκ τῆς πηγῆς ἀφ' ἧς πορίζεται αὐτὴ τοὺς λιθάνθρακας, ὧν γίνεται χρῆσις οὐ μόνον εἰς τὴν βιομηχανίαν ἀλλὰ καὶ πρὸς θέρμανσιν τῶν οἰκιῶν. Τοὺς λιθάνθρακας αὐτῆς ἡ Ἑλβετία δὲν δύναται νὰ προμηθευθῇ ἐξ Ἰταλίας, διότι ἡ χώρα αὕτη προσηγορευομένη αὐτοὺς πρότερον ἐξ Ἀγγλίας νῦν προμηθεύεται ἐκ Γερμανίας διὰ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς τοῦ Ἁγίου Γοθάρδου τῆς διερχομένης διὰ μέσου τῆς Ἑλβετίας. Γεγονὸς δὲ σπερ χαρακτηρίζει πόσον ὁ ἀτμός ἐξεμυδένισε τὰς ἀποστάσεις εἶνε ὅτι ἡ Ἑλβετία πορίζεται τοὺς λιθάνθρακας αὐτῆς οὐ μόνον ἀπὸ γείτονος χώρας τῆς Γερμανίας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Βορείας. Εἰς τοὺς λιθάνθρακας δὲ κυρίως χρεωστεῖ τὸ Βέλγιον τὰ μεγάλα αὐτοῦ βιομη-

χανικά καταστήματα του σιδήρου, της ύαλου, των ύφασμάτων κ.τ.λ. κυρίως δὲ εἰς τὰς ἀνθρακοφόρους λεκάνας τοῦ Charleroi καὶ τῆς Λυττίχης. Μετὰ τὴν Ἀγγλίαν μᾶλλον λιθάνθρακοφόρος χώρα τῆς γῆς, σχετικῶς πρὸς τὴν ἑκτασιν αὐτῆς, ἔρχεται τὸ Βέλγιον, διότι ἐνισχυτικῶς ἐξάγει 17½ ἑκατομμύρια τόνων, ποσότητα ἀκριβῶς ὅσην ἐξάγει καὶ ἡ Αὐστρία, δὲν ὑστερεῖ δὲ πολὺ τῆς ὀλικῆς παραγωγῆς τῆς Γαλλίας, ἀνερχομένης εἰς 21 ἑκατομμύρια τόνων.

Ὡς ἀνθρακοφόρος χώρα τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἀδιαμφισβητικῶς ἡ Γερμανία, ἧς αἱ τέσσαρες μεγάλαι λιθάνθρακοχοί λεκάναι ἐκτείνονται παρὰ τῷ Ruhr (παραποτάμῳ τοῦ Ῥήνου) μέχρι τοῦ Ἀκυϊσγράνου, παρὰ τῷ Saar, τῆ πόλει Zwickau καὶ ἐν Σιλεσίᾳ. Οὐδεμία χώρα τῆς γῆς παρέχει ἡμῖν τὴν τεραστίαν ἀνάπτυξιν τῆς παραγωγῆς λιθάνθρακων ὅσον ἡ Γερμανία. Ἡ παραγωγή ἐδιπλασιάσθη ἀπὸ 15 ἐτῶν καὶ ἐτριπλασιάσθη ἀπὸ 25. Ἐν ἔτει 1881 ἀνήρχοντο εἰς 49 ἑκατομμύρια, ἐν ἔτει δὲ 1882 εἰς 52 ἑκατομμύρια τόνων λιθάνθρακων καὶ 13 ἑκατομμύρια ὄρφανθράκων. Σχετικῶς πρὸς τὴν Γερμανίαν μόνον ἡ Ἀγγλία ἐξάγει πλείονας, σχεδὸν τὸ τριπλοῦν, καθόσον ἐν ἔτει 1864 ἐξήγαγε 163 ἑκατομμύρια τόνων. Πᾶς τις δὲ γνωρίζει ὅτι ἡ τοῦ κόσμου κυρίαρχος βιομηχανία τῆς Ἀγγλίας κατὰ πρῶτον μὲν λόγον ὀφείλεται εἰς τὸν πλοῦτον αὐτῆς εἰς λιθάνθρακας, ἐκ τῆς περισσεύσεως τῶν ὁποίων προμηθεύει καὶ ἄλλας χώρας, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον εἰς τοὺς ἄλλους θησαυροὺς τοῦ ἐδάφους τῆς καὶ τὰς λοιπὰς εὐνοϊκὰς περιστάσεις.

Ὀλιγώτερον ὅμως γνωστὸν εἶνε ὅτι ὁ πλοῦτος οὗτος εἶνε περιωρισμένος εἰς τινὰς μόνον χώρας τῆς μεγάλης Βρετανίας. Ὀλη ἡ νότιος Ἀγγλία στερεῖται λιθάνθρακων ὅπως καὶ ἡ Ἑλβετία. Πολυδάπανοι διατρήσεις τοῦ ἐδάφους ἀπέτυχον ἐντελῶς καὶ ἐπομένως εἰς τὰς χώρας ταύτας τῆς Ἀγγλίας εἶνε ἀδύνατον ν' ἀναπτυχθῶσιν ἀνθρακοφόροι βιομηχανία.

Αἱ λοιπαὶ χώραι τῆς Εὐρώπης συγκρινόμεναι πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, Γερμανίαν καὶ τὸ Βέλγιον δὲν παράγουσιν ἀξιοσημεῖωτα ποσὰ γαιανθράκων, ἀλλὰ πορίζονται αὐτοὺς κυρίως ἀπὸ Ἀγγλίας. Ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης ἀπαντῶμεν ἀχανεῖς ἀνθρακοφόρους ἐκτάσεις ἐν Βορείῳ Ἀμερικῇ, κατεχούσας δωδεκαπλασίαν ἑκτασιν σχετικῶς πρὸς ὅλας τὰς ἐν Ἀγγλίᾳ. Πρὸς τὴν ἑκτασιν ὅμως ταύτην δὲν ἀναλογεῖ καὶ ἡ παραγωγή, καθόσον μέχρι πρὸ μικροῦ μόλις ἀνήρχετο αὕτη εἰς 50, σήμερον δὲ εἰς 80 ἑκατομμύρια τόνων, οὔτε συμβαδίζει πρὸς τὴν γιγαντώδη πρόοδον τῆς βιομηχανίας τῆς χώρας ταύτης. Ἐκ τῶν 6,000 γεωγραφικῶν τετραγωνικῶν μιλίων ἀνθρακούχων στρωμάτων, ἅτινα κατέδειξαν αὐτόθι

οἱ ἀμερικανοὶ γεωλόγοι, μέγα μέρος πιθανὸν εἶνε ὀλίγον μόνον παραγωγικόν. Διότι τὸ ἡμισυ περιήπου τῶν ἀμερικανικῶν λιθάνθρακων εἶνε ἀνθρακίτης, ἥτοι ποικιλία λιθάνθρακων πτωχῆ εἰς πτητικὰ καύσιμα συστατικὰ καὶ σχεδὸν λιθώδης, ἣν πρότερον οὐδόλως ἐγνώριζον νὰ χρησιμοποιῶσιν, ὅπως σήμερον.

Ὅπως ἡ βόρειος Ἀμερικὴ οὕτω κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ ἡ Κίνα κρύπτει ἰσομεγέθη στρώματα λιθάνθρακων, ἰδίως δὲ εἰς τὰς ἐπαρχίας Χου-Νάου καὶ Σχάν-Σι. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην ἐπαρχίαν εὐρέθη στρώμα ἔχον 6-9 μ. πάχος καὶ 300 χιλιόμετρα μῆκος. Ἐτερον στρώμα εὐρεθὲν αὐτόθι ἰσοφαρίζει κατὰ τὴν ἑκτασιν πρὸς τὸ Πενσυλθανικὸν ἐν Ἀμερικῇ, ὅλα δὲ τὰ σινικὰ ἀνθρακούχα στρώματα ὑπερβαίνουνσι πιθανῶς τὰ βορειοαμερικανικὰ κατὰ τὴν ἑκτασιν. Ἐνταῦθα κεῖται τὸ ἀποθησαυριστικὸν κεφάλαιον ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἐξαντληθῶσι τὰ εὐρωπαϊκὰ ἀνθρακωρυχεῖα, ὅπερ θέλει βραδύνει εἰσέτι πολὺ. Καὶ ἡ Ἰαπωνία δὲ καὶ ἡ Βόρνεως καὶ ἄλλαι ἀσιατικαὶ νῆσοι ἔχουσιν ἐκτεταμένα στρώματα λιθάνθρακων κατάλληλα πρὸς ἐξόρυξιν, δυνάμεθα δὲ μετὰ βεβαιότητος νὰ υποθέσωμεν ὅτι καὶ ἄλλαι χώραι τῆς Ἀσίας, Ἀφρικῆς καὶ Αὐστραλίας, ἐλάχιστον μέχρι σήμερον ἐρευνηθεῖσαι, ὑποκρύπτουσι τοιαῦτα στρώματα.

Ἄλλὰ τί εἶνε οἱ λιθάνθρακες καὶ πόθεν ἔχουσι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν; Οἱ λιθάνθρακες ἐξορύσσονται ἀπὸ τῶν ἐνδομύχων τῆς γῆς καὶ ἐπομένως ἀνήκουσιν εἰς τὸ βασιλεῖον τῶν λίθων ἢ τῶν ὀρυκτῶν. Καὶ εἰς τὸν μᾶλλον ὅμως ἀδαῆ τῆς γεωλογίας ἐμποιεῖ βεβαίως ἐντύπωσιν ὅτι οἱ λιθάνθρακες ἔχουσιν ὅλως διάφορον ὄψιν τῶν λοιπῶν ὀρυκτῶν, καὶ ὅτι οὔτε λίθους δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποκαλέσωμεν αὐτοὺς, κυρίως διότι *καίονται*. Ἡ διαφορὰ δὲ αὕτη δὲν εἶνε ἐπιπολαία καὶ ἐξωτερική. Τὰ λοιπὰ ὀρυκτὰ τὰ σχηματίζοντα τὸ ἐδαφος ἐφ' οὗ βαίνομεν καὶ τὰ ἐνδομύχα τῆς γῆς παρήχθησαν κατὰ τὰ διδάγματα τῆς γεωλογίας ἐκ μάζης τινὸς πυρορρεῦστου, ἧτις ψυχθεῖσα ἀπεπάγη, ἢ ἐκ καθιζήσεων τῶν ὠκεανῶν καὶ λιμνῶν ἐκ τῆς ἰλύος αὐτῶν, ἧτις βραδύτερον διὰ τῆς ἀπατμίσεως τοῦ ὕδατος, τῆς πίεσεως καὶ τῆς θερμότητος ἐσκλήρυνθη καὶ ἠλλοιώθη ἐτι μᾶλλον. Ἄλλὰ καὶ ἡ ἰλύς αὕτη, ἡ καθιζήσασα καὶ καθιζάνουσα διηνεκῶς εἰς τὸ βάθος τῶν ὠκεανῶν, ἐγεννήθη καὶ γεννᾶται διηνεκῶς διὰ τῆς ἀποτριβῆς καὶ διαθρύψεως τοῦ ἀρχικοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, καὶ ἐπομένως κατὰ τὴν φύσιν αὐτῆς εἶνε ἀπλοῦν ὀρυκτὸν ὅπως ἦτο ὁ φλοιὸς ἀφ' οὗ ἐγεννήθη. Δὲν ἔχει ὅμως οὕτως διὰ τοὺς λιθάνθρακας. Οἱ λιθάνθρακες εἶνε προϊὸν τῆς ζωῆς· εἶνε δηλ. λείψανα ἀπεράντων καὶ ἀχανῶν δασῶν, ἅτινα πρὸ ἑκατομμυρίων ἐτῶν ἐκάλυπτον μεγάλας ἐκτάσεις τῆς ἡμετέρας γῆνης σφαιρᾶς καθ' ὅλα

αὐτῆς τὰ πλάτη μέχρι τῶν βορειοτάτων ζωνῶν, ἐκάλυπτον δὲ αὐτὰς διὰ βλαστήσεως σφριγώδους, ὁμοίας πρὸς τὴν σήμερον μόνον εἰς τὰ ἀρχέγονα τῶν τροπικῶν δάση εὐρισκομένην. Δυνάμεθα δὲ καὶ σήμερον νὰ φαντασθῶμεν τὸν σχηματισμὸν τῶν λιθάνθρακων ἐν μικρῷ, παρατηροῦντες τινὶ τρόπῳ σχηματίζονται σήμερον, τὰ ἐκ τύρφης στρώματα. Εἶνε δὲ ἡ τύρφη, ἢ ἄλλως κληθεῖσα παρ' ἡμῖν καὶ σπηδονίτις γῆ, αὐτὸ τοῦτο γῆ καύσιμος, γεννηθεῖσα κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Εἶνε γνωστὸν ὅτι φυτὰ τινὰ, ἰδίως εἶδη τινὰ βρύων, φύονται ἐν τόποις ὑδρολοῖς καὶ ἐλώδεσι καὶ ὅτι τὰ φυτὰ ταῦτα φύονται ἐπ' ἀλλήλων σχηματίζοντα πυκνὰ πηλῆματα ἐξακολουθοῦντα ν' αὐξάνονται πρὸς τὸ ἄνω μέρος ἐνῷ τὸ κάτω μὴ σηπόμενον ἐντελῶς πυκνοῦται ἀδιακόπως καὶ σχηματίζει στρώμα καύσιμον, τὴν τύρφη.

Ἐπὶ τοιούτου παχέος στρώματος τύρφης ὄρυσσοντες λάκκον βαθὺν βλέπομεν ἄνω μὲν πυκνὴν βλάστησιν ζώντων βρύων ἐπὶ ἐδάφους, ἐξ ἀπεξηραμένων ἡμισεσηπτότων βρύων, φερόντων καταφανῆ τὰ σημεῖα τῆς φυτικῆς αὐτῶν ὕψης. Προχωροῦντες ὀλίγον τι βαθύτερον εὐρίσκομεν τὴν σῆψιν ἐτι μᾶλλον προκεχωρηκυῖαν. Τὸ χρῶμα τῆς τύρφης εἶνε σκοτεινότερον, ἢ δὲ φυτικὴ ὕψις ἀσαφεστέρα. Εἰς τὸ βάθος τέλος τῆς τύρφης εὐρίσκομεν ἐνίοτε τὴν καλουμένην πισσοτύρφη, ἧτις εἶνε σκληρὰ καὶ ἠχύουσα μεταλλικῶς, προσομοιάζει τὸ χρῶμα καὶ τὴν θραῦσιν πρὸς τοὺς λιθάνθρακας, εἰς δὲ τὸν γυμνὸν ὀφθαλμὸν οὐδόλως δεικνύει τὴν ἀπὸ φυτῶν καταγωγὴν αὐτῆς. Ὁ ἀνοχθεῖς λάκκος τυγχάνων εὐνοϊκῶν συνθηκῶν πληροῦται κατὰ μικρὸν καὶ πάλιν βρύων, ἅτινα σῆπονται εἰς τὸ βάθος, ἐνῷ ἄνω βλαστάνουσιν ζωηρῶς ἕτερα, οὕτω δὲ μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν δύναται ν' ἀνοίξη τις αὐτόθι νέον λάκκον.

Κατὰ ἀνάλογον τρόπον, ἀλλὰ ἐν τοῖς καθέκαστα αὐτοῦ λίαν διάφορον καὶ ἐν μέτρῳ ἀπίεως εὐρεῖ, ἐσχηματίσθησαν καὶ οἱ λιθάνθρακες. Γιγαντώδεις κορμοὶ δένδρων ἀντὶ τῶν νανοφυῶν βρύων θνήσκοντες κατὰ μικρὸν κατὰ μεγάλας χρονικὰς περιόδους ἐκάλυπτον μεγάλας ἐκτάσεις τῆς ξηρᾶς, ἐπὶ δὲ τῶν πτωμάτων τούτων ἐφύοντο νέα δάση ἀκολουθοῦντα τὴν τύχην τῶν πρώτων. Βραδύτερον οἱ κορμοὶ οὗτοι διὰ τῆς ὑγρασίας, τῆς γῆνης θερμότητος καὶ τῆς εἰς βραδύτερας γεωλογικὰς περιόδους ἐπιθούσης πίεσεως τῶν ὑπερκειμένων στρωμάτων μετεβλήθησαν εἰς τὴν κατάστασιν εἰς ἣν βλέπομεν αὐτοὺς σήμερον. Σπουδαῖος δὲ παράγων κατὰ τὴν ἀνθρακογονίαν ταύτην ἦσαν αἱ κατὰ μικρὸν τελούμεναι ἐξάρσεις καὶ καταδύσεις τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, ἐφ' ὧν κυρίως στηρίζεται ὅλον τὸ οἰκοδόμημα τῆς νέας γεωλογίας. Οὕτω ὅταν δάσος τι ἐβυθίζετο ἕνεκα γεωλογικῶν φαινομένων ἐν διαστήματι αἰῶνων ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ ἐσῆπετο

ὑπὸ τὸ ὕδωρ, ἐχρησίμευεν ὅπως ἐπ' αὐτοῦ ἀναβλαστήσει εὐχερέστερον νέον δάσος. Ἐὰν δὲ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ κατάδυσις τῆς ἐπιφάνειας μετὰ τοῦ νέου δάσους ἐξηκολούθει βραδέως, πολλαὶ γενεαὶ δασῶν κείμεναι κατὰ στοιβάδας ἐπ' ἀλλήλων καὶ ἀπανθρακούμεναι παρήγον λιθάνθρακώδη στρώματα. Ἐὰν ὅμως ἡ καταβύθισις ἐπήρχετο ταχέως, διεκόπτετο ἡ συνέχεια τῆς βλαστήσεως ταύτης (ἐνίοτε καὶ μετὰ χιλιετηρίδας), ἀντὶ τῆς θαλάσσης ἐσχηματίζετο λίμνη, εἰς τῆς ὁποίας τὸ ἐδαφος συνηθροίζετο ἰλύς, ἧτις ἐκάλυπτε τὰ ὑπ' αὐτὴν σηπόμενα φυτικὰ στρώματα. Ἐὰν δὲ μετὰ τινὰς ἑκατονταετηρίδας ἢ χιλιετηρίδας ἐπήρχετο νέα ἐξάρσις τοῦ πυθμένος τῆς λίμνης ταύτης ὥστε τὸ ὕδωρ νὰ ἐκχυθῆ εἰς τὰ πέριξ καὶ ὁ πυθμὴν ν' ἀποξηρανθῆ καὶ προκύψῃ εἰς φῶς, ἐπήγγυτο ἡ ἰλύς, σχηματίζουσα βραδύτερον στρώμα στερεοῦ πετρώματος, ἐφ' οὗ ἡ δύνατο ν' ἀναβλαστήσει νέον δάσος, μέχρις οὗ ἐπαναληφθῆ τὸ παλιν τῆς καταδύσεως τοῦ φλοιοῦ. Ἐνεκα τοῦ λόγου τούτου εἰς τινὰς χώρας ἀπαντῶμεν σήμερον στρώματα λιθάνθρακούχα κείμενα ἐπ' ἀλλήλων κατὰ στοιβάδας, χωριζόμενα δι' ἐτέρων στρωμάτων μαρμαρυγιακοῦ σχιστολίθου, ἀμμολίθου, σιδηρίτου κ.τ.λ. Ἀναλόγως δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἑκατονταετηρίδων ἢ χιλιετηρίδων, αἵτινες παρήλθον κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν στρωμάτων τούτων θέλουσιν εἶσθαι καὶ τὰ στρώματα ἑκατοστὰ τινὰ μόνον ἢ πολλὰ μέτρα παχέα.

Καὶ ὄντως εἰς χιλιετηρίδας δέον ν' ἀναγάγωμεν τὸν χρόνον πρὸς σχηματισμὸν τῶν καθ' ἕκαστον στρωμάτων εἰς ἑκατομμύρια δ' ἐτῶν τῆς ὅλης ἀνθρακικῆς περιόδου. Διότι δυνάμεθα καὶ τεχνητῶς ν' ἀπομιμηθῶμεν τὸν σχηματισμὸν λιθάνθρακων ἢ ὄρφανθράκων, ἐκ τοιούτων δὲ παρατηρήσεων εἰδείχθη ὅτι δάσος ἑκατονταετῆς πυκνῶς πεφυτευμένον διδοὶ στρώμα λιθάνθρακων πάχους μόλις ἐνὸς ἑκατοστοῦ τοῦ μέτρου. Ὑπάρχουσι δὲ στρώματα λιθάνθρακων ἔχοντα 10, 20 ἢ καὶ 30 μέτρα πάχος, ἥτοι ἔχοντα χιλιπλασίαν ἢ τρισχιλιπλασίαν παχύτητα! Ἄλλ' ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν κατὰ φυσικὴν συνέπειαν τὸ συμπέρασμα, ὅτι καὶ τὰ εἰς ἀνθρακας μεταβληθέντα ἀρχέγονα δάση τῆς Ἀγγλίας καὶ Γερμανίας ἐχρειάζοντο τόσον μακρὸν χρόνον πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῶν, συμπεραίνοντες τούτο κατ' ἀναλογίαν τῆς αὐξήσεως τῶν δένδρων κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν κλίμα τῆς παρούσης χρονικῆς περιόδου. Διότι κατὰ τὰς παρελθούσας γεωλογικὰς περιόδους τὰ πάντα συνηθύντο ὅπως καταστήσασιν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἀληθῆς θερμοκῆπιον, ἐνῷ ἡ βλάστησις ἦτο τόσῳ θαψιλῆς καὶ σφριγῶσα ὥστε ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις δύναται σήμερ νὰ συγκριθῆ πρὸς τὴν ἐπίσης ὕλομανῆ καὶ

γιγαντώδη βλάστηση τῶν τροπικῶν κλιμάτων. Διότι ἡ τότε θερμοκρασία ἦτο ἀναμφισβητήτως πολλῶ ὑψηλότερα τῆς νῦν οὐ μόνον εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν κατεψυγμένην. Εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι εἰς τὸν αἰῶνως παγωμένον κόλπον τοῦ Δίσκου ἐν βορείῳ Γροιλανδίᾳ, πλησίον τῆς θαλάσσης εὐρέθη στρωμα λιθανθράκων, ἐξ οὗ οἱ περιηγηταὶ τοῦ πόλου ἐξήγουν εἰς ἕκαστον τοὺς ἀναγκαίους πρὸς χρῆσιν ἀνθράκας, οὗτοι δὲ συνίστανται ἐκ τῶν λειψάνων φυτῶν προσομοίων πρὸς τὰ νῦν ἐν ταῖς παρὰ τοὺς τροπικούς κειμέναις χώραις. Καταλείποντες νῦν εἰς τοὺς γεωλόγους νὰ ὀρίσωσιν τίς ἦτο ἡ αἰτία τῆς ὑψηλῆς ταύτης θερμοκρασίας, ἂν ἡ λεπτότης τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, ἢ ἡ ποιότης τῆς ἀτμοσφαιρας ἢ ἡ τότε μεγαλητέρα διάμετρος τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου, προσθέτομεν ὅτι ὅπως δὲν δυνάμεθα ν' ἀμφισβητήσωμεν τὸ γεγονός τῆς ἀπαρτίτου τότε θερμότερου κλίματος, οὕτω δὲν δυνάμεθα νὰ διαφιλονεικήσωμεν καὶ τὴν ἀλλοίαν, σχετικῶς πρὸς τὴν νῦν, κατάστασιν τῆς τότε ἀτμοσφαιρας. Ὁλος ὁ ἀνθράξ ὁ εὐρισκόμενος σήμερον ἐντὸς τῆς γῆς ἐγκλεισμένος, θὰ ὑπῆρχε βεβαίως διαχυτός εἰς τὴν τότε ἀτμόσφαιραν, κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα ἐξ ἐκείνου τοῦ ἀνθράκος πηγάζει καὶ ὁ εὐρισκόμενος σήμερον ὡς συστατικὸν τῶν τιτανολίθων, τῆς μάργας κ.τ.λ. ἦτοι τῶν ὄρυκτῶν ἄτινα περιέχουσιν ἀνθρακικὸν ὀξύ, καὶ ἀπαρτίζουσι μέγα μέρος τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς. Ἡ τότε ἀτμοσφαῖρα ἦτο πρὸς τούτους κεκορεσμένη ἀτμῶν ὕδατος ἕνεκα τῆς ὑψηλῆς θερμοκρασίας τοῦ στερεοῦ καὶ ὑδατώδους φλοιοῦ τῆς γῆς καὶ ἐπομένως παρήχε εἰς τὰ τότε φυτὰ τοὺς ἄφρους γιγαντώδους θερμοκηπίου, ἀτμούς. Θερμότητα καὶ πλοῦτον εἰς ἀνθρακικὸν ὀξύ. Ὑπὸ τοιαύτας δὲ συνθήκας εὐρισκόμενης τῆς τότε βλαστήσεως τίς δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ βλαστήσῃσι τὰ χριστά καὶ καλύψωσιν ἑπεῖρους ἐκτάσεις τὰ γιγαντώδη δάση, ὧν τὰ λείψανα εὐρισκόμενα σήμερον εἰς τὰ κοιτάσματα τῶν λιθανθράκων καὶ ὄρυκτων ἀνθράκων;

Ἦσαν δὲ τὰ προκοσμικὰ ταῦτα δάση τόσον ἀλλοῖα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ σημερινὰ (ὄχι μόνον τῆς Εὐρώπης ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν τροπικῶν) ὥστε ἰδίως δυνάμεθα νὰ λάθωμεν ἰδέαν τινὰ τῆς φέως αὐτῶν. Οἱ γίγαντες τότε τοῦ φυτικοῦ βασιλείου ἀνῆκον εἰς τὰς κλάσεις τῶν πετερίδων, ὑκοποδίων καὶ ἐκουϊσέτων, ἐξ ὧν μόνον αἱ πρῶται παρέμειναν καὶ διετήρησαν μέχρι σήμερον δεινῶδη ὄψιν, οὐχὶ ὅμως καὶ μέγεθος, καὶ τοῦτο μόνον εἰς τὰς θερμὰς ζώνας τῆς γῆς. Περὶ ἡμῖν αἱ τρεῖς αὐταὶ φυτικαὶ κλάσεις περιέχουσι κοῦδῶδη φυτὰ.

Τοὺς λιθανθράκας διακρίνομεν εἰς διαφόρους κατηγορίας, κατὰ τε τὰς γεωλογικὰς περιόδους καθ' ἃς ἐγενήθησαν καὶ κατὰ τὰς διαφόρους

ιδιότητος ἃς ἔχουσιν, ἦτοι εἰς ὄρυκτων ἀνθράκων, οἷτινες κατὰγονται ἀπὸ φυτικῶν εἰδῶν πλησιεστέρων κατὰ τε τὸν χρόνον καὶ τὴν μορφήν πρὸς τὰ σημερινὰ, εἰς λιθανθράκας, καὶ τέλος εἰς ἀνθρακίτας, οἷτινες παριστώσι λιθανθράκας πλησιάζοντες μᾶλλον τῶν λοιπῶν πρὸς τὴν λιθίνην σύστασιν. Μέσῳ τῶν τριῶν τούτων ὑποδιαίρέσεων παρεντίθενται καὶ ποικίλαι ἄλλαι διαιρέσεις καὶ ὑποδιαίρέσεις, χρήσιμοι πᾶσαι καὶ ἐνδιαφέρουσαι τὴν τε ὄρυκτολογίαν καὶ τὴν τεχνολογίαν.

[Ἐπεὶ: συνέχεια]

Σ. Μ.

Η ΦΛΟΓΕΡΑ

Τῆ Κυρία *

Ἐκαθήμεθα ἐπὶ τοῦ ἐξώστου κατὰ τὴν φθινοπωρινὴν ἐκείνην ἑσπέραν τοῦ 1879. Ὁ ἰδιοκτήτης τῆς χλοερωτάτης ἀγροτικῆς ἐπαύλειος εἶχε καλέσῃ ἐκεῖ ἡμᾶς, τριάδα ἀχωρίστων φίλων, ἀπ' ἑσπέρας, ἵνα διέλθωμεν τὴν νύκτα, καὶ τὴν αὐγὴν ἀναβῶμεν εἰς τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, ἀπ' ἧς ἡ θέα τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος ἦτο τι θαυμάσιον φαινόμενον. Ἡ δὲ φιλόφρων οἰκοδέσποινα, ἐξέχουσα ἐπὶ χάριτι καὶ εὐφυίᾳ, καθυπεχρέου ἀπὸ τοῦδε ἡμᾶς διὰ τῶν περιποιήσεων τῆς, κ' ἐπὶ τῆς μικρᾶς κυκλικῆς τραπέζης ἀπέκειτο ἀψευδὲς τούτου μαρτύριον ὅτι ἐμειναν ἀπὸ τὰ παντοειδῆ γλυκίσματα καὶ τὰς ὀπιώρας, καὶ ὅποιες μετὰ τῆς ὀρέξεως ἄμ' ἀφικόμενοι καταναλώσαμεν. Χάριν τῆς ἀληθείας ἃς μὴ παραλίπω νὰ προσθέσω ὅτι παρεκάθητο ἐκεῖ μεταξύ ἡμῶν καὶ ἡ νεαρὰ τῆς οἰκοδεσποίνης ἀδελφὴ, ἧς οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν γλυκύτεροι τῶν γλυκισμάτων, καὶ αἱ παρειαὶ δροσερώτεραι τῶν ὀπιῶρων.

Ἡμεθα λοιπὸν ἐξ, πάντες πλήρεις νεότητος καὶ εὐθυμίας, καὶ ὅμως κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην ἢ πρὸ μικροῦ ζωηρὰ συνομιλία εἶχε διακοπῆ· ἂν δὲ λέξεις τινὲς διέκοπτον τὴν ἐπικρατοῦσαν σιωπὴν, ἀλλ' αὐτὴ ἐπήρχετο πάλιν βαθυτέρα. Τὴν προσοχὴν πάντων ἐπησχόλει ἡ περίξ φύσις.

Ὁ ἥλιος εἶχε δύση μόλις, ὡς δύνει συνήθως κατὰ τὰς φθινοπωρινὰς ἑσπέρας, οὐχὶ ἐντὸς ῥοδοβαφοῦς ἀχλὺς τυθισθείς, ἀλλ' ἐν σκιερᾷ καὶ πυκνῇ διμυλώσει ἀποσβεσθείς πρὶν εἶτι καταλίπη τὸν ὀρίζοντα.

Ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ὁ καιρὸς εἶχε τραπῆ πρὸς τὴν βροχὴν. Μεγάλᾳ, ἀπέραντα σύννεφα εἶχον προβάλλῃ τὰ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἠργυρωμένα ῥύγχη αὐτῶν ἀπὸ τοῦ βάθους τῶν βουνῶν, καὶ μετ' ὀλίγων πλανώμενα ἐν ἀγέλας μεταξύ ἡλίου καὶ γῆς ἐκηλίδουν διὰ τῶν μεγάλων σκιῶν τῶν τὰς κίτρινας ἐκτάσεις τῶν ξηρῶν ἀγρῶν καὶ τῶν βουνῶν τὰς κλιτύας. Καὶ ἠκολούθησεν ἄνεμός τις ἐλαφρὸς καὶ ὑγρὸς, ὁ συνήθης τῆς βροχῆς ταχυδρόμος, καὶ ἀπεκρίθησαν ἐν θολῇ σκέπῃ τὰ πρὸς

τὴν θάλασσαν πέρατα. Ἡμεῖς δ' ἐφιπποῖ μεταβαίνοντες εἰς τὴν ἐπαυλιν ἀπὸ τῆς πόλεως ἐταχύνομεν τὸ βῆμα τῶν ἵππων ἵνα μὴ ὑποστῶμεν λουτρὸν ἐν μέσῳ δάσει. Καὶ ὅμως δὲν ἐβρεξεν. Ὅταν μάλιστα ὁ ἥλιος ὑπὲρ τὰ νέφη ἐτράπη πρὸς τὴν δύσιν, πνοὴ ἀνέμου βιαιότερα κατέσχισε τὰ πυκνότερον συυφασμένα κ' ἐπεφάνησάν που γλαυκὰ τμήματα οὐρανοῦ. Ὡς δὲ κατερρακώθησαν τῆδε κακίσει αἱ ἐναέριοι αὐταὶ σκέπαι, ποικίλλουσαι κατὰ τὴν ἀπόστασιν καὶ τὴν πυκνότητα, συστραφεῖσαι κατὰ παντοειδῆς μορφᾶς ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ νότου, ἀπεδέχοντο ἐν γραφικωτάτῃ ποικιλίᾳ χρωμάτων τὰς ὑστάτας ἀκτῖνας τοῦ δύνοντος ἡλίου.

Καὶ ποῦ μὲν ἐξωγυῶντο χαλκόχροα, ποῦ δὲ προέβαλλον χρυσαίζοντα τὰς παρυφάς, ἀλλὰ χροῦ ἐξεχειλιζον βαθυκόανα ὡς κύματα ὄργιλου πελάγους καὶ συνετρίβοντο ἐπὶ φαντασιωδῶν βράχων γρανίτου· παρέκει ἐπυκνῶντο ὡς μαῦροι καπνοὶ ἐκρηγνυμένων ἠραιστέων· διειλίσσαντο πέραν ὡς ἀραχνόφροντοι νυμφικοὶ πέπλοι κ' ἐζητιάζοντο ῥοδοχροα αἴφνης, ὡς ἂν ἦσαν ἀτμοὶ ῥόδων. Ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς ὀπτικὸν θαῦμα ἐτελεῖτο ἐν ἀπωτάτῃ βορειοδυτικῇ ἄκρᾳ τοῦ ὀρίζοντος μεταξύ τῶν κορυφῶν δύο βουνῶν. Ἐκεῖ ἀνεκατοπτρίζοντο συμφυρόμενα ἐν ἀπαρμιλλῷ ἀσυναρτησίᾳ, ἐν τερατώδει ἀλληλουχίᾳ, τὰ ἰδιάζοντα ἐκεῖνα χρώματα, δι' ὧν ἡ φύσις ἐπροίκισε τὰ βασίλεια αὐτῆς· καὶ τὸ ὅποιον δὲν λέγεται, δὲν πιστεύεται, δὲν δύναται νὰ συλληφθῇ ὑπὸ τῆς φαντασίας ζωγράφου, διότι εἶν' ἐναντίον πρὸς πάντα κανόνα καὶ τέχνης καὶ λογικῆς. Δύναται τις νὰ ὑποθέσῃ ἐν ταύτῳ συμμιγνύμενα πικιλοβαφῶν πτηνῶν πτίλα, μυριοχρῶμων ἀνθέων πέταλα, παντοδαπῶν ἐντόμων ἔλυτρα, πολυειδῶν μετάλλων ψήγματα; Δύναται τις νὰ πλάσῃ ἐκ τούτων ὄλων χροῦμα, τοῦ ὁποῦ πᾶς κόκκος, πᾶσα στιγμή διαφέρει τῶν ἄλλων; Δύναται τις νὰ ὑποθέσῃ ταῦτα ἐν τρομῶδει κυμάνσει ἐναλλάσσοντα ἀενάως θέσιν; Τότε μόνον θ' ἀναπαραστήσῃ πως τὸ θαῦμα, ὅπερ ἐτέλει πέραν ἐκεῖ εἰς τὸ ἄκρον τοῦρανοῦ ὁ μάγος αὐτὸς τῆς δημιουργίας, ὁ Ἥλιος.

Ἄν ἡ ἰδέα δὲν ἦτο ὑπὲρ τὸ δέον τολμηρὰ θὰ ἐτόλμων νὰ εἶπω:

Τὴν ὥρ' αὐτὴ τὴν ὑστερνή, ποῦ χάνεται 'ς τὴ δύσι
Ὁ ἥλιος ὁ χρυσοφόρος, θαρρεῖς, πρὶν ξεψυχήσῃ,
Μ' ἀγάπη καὶ μ' ἐπιθυμίᾳ ξαναθυμάται πάλι
Ὅλας τῆς γῆς ταῖς ἐμπορφαῖς καὶ τὰ περίσσια κάλλη.
Καὶ μέσ' 'ς τὸ ψυχομάχημα, 'ς τὴν ὥρα τοῦ θανάτου,
Ἐκεῖ 'ψηλὰ 'ς τὸν οὐρανὸν περνοῦν ἀπὸ 'μπροστά του
Τῆς θάλασσης τὰ κύματα, τοῦ κάμπου τὰ λουλούδια,
Καὶ τὰ κυλιά ποῦ κελαδοῦν χαρούμενα τραγοῦδια
Καὶ κάθε τι ποῦ φώτισε 'ς τὴ γῆ μας, ἕνα, ἕνα,
'Ἀπ' ταῖς χρυσαῖς ἀκτῖνές του 'ς τὰ σύννεφα γραμμένα.

Πρὸ τοῦ ἐκπληκτικοῦ ἐκείνου θεάματος ἡ γῆ ἐθαμβοῦτο, ἢ πλάσις ὅλη διετέλει ἐν ἀγαλματώ-

δει στάσει. Τὰ βουνὰ οἰοῦντο ἐκκλινον τὰς φαλακρὰς κορυφὰς περιβεβλημένας ὑπὸ ἱριδοχρῶν ἀναθυμιάσεων, οἱ ἀγροὶ ἠπλοῦντο ἄλαλοι, ὠχροί, καὶ ὁ ἰπὸ νότου ἄνεμος ἠρέμα ἐκπιεύσας κατέλιπεν ἐν σταθερᾷ ἀκίνησίᾳ τὰς χλωροπρασίνους πεύκας καὶ τὰς πλατυφύλλους ἀμπέλους. Τὰ πτηνὰ τῆς ἡμέρας ἀπειληθέντα ὑπὸ βροχῆς ἐκρύβθησαν προῶρις ἐν ταῖς φωλεαῖς αὐτῶν καὶ τὰ νυκτόβια πτηνὰ θαμβούμενα ὑπὸ τῶν τελευταίων φώτων τῆς ἡμέρας δὲν ἐτόλμων εἶτι νὰ προβάλλωσιν εἰς θήραν τροφῆς. Φωνὴ ἀνθρωπίνη, κραυγὴ ζώου δὲν ἠκούοντο. Καὶ ὡς ἂν ἡ παγκόσμιος ἐκείνη γαλήνη ἐπεβλήθη καὶ ἐφ' ἡμᾶς, ἐσιγήσαμεν ὀρμεφύτως καὶ παρέστημεν ἄφωνοι μάρτυρες τοῦ μυστηρίου. Ἐπὶ δὲ τῶν μορφῶν ἡμῶν ἐπεχύθη μελαγχολία τις, ὡσεὶ συνεπενθοῦμεν μετὰ τῆς λοιπῆς φύσεως ἐπὶ τῇ ἐκπνοῇ τοῦ ἀληθοῦς βασιλέως αὐτῆς...

Ἄγνοῦ τί συμβαίνει ἐν ταῖς ψυχαῖς ἄλλων· τὸ ἐπ' ἐμοὶ ὁμολογῶ ὅτι ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ νῦν εἶτι, οὐδ' ἐν ὄρφ' κροτεινῆς καὶ θυελλώδους νυκτὸς καταλαμβάνομαι ὑπὸ τῆς ἀθυμίας, τόσου παραδόξου φόβου ἐνίοτε, ὅσον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ λυκόφωτος. Καὶ ὅσκις ἀσθενῶν διήλθον ἐν οἴκῳ κεκλεισμένος τοιαύτας ὥρας, καθ' ὅσον ἐθεώρουν περὶ ἐμὲ πυκνυμένην τὴν σκιάν τοῦ δωματίου καὶ τὰ σκευῆ εξαφανιζόμενα ἐν αὐτῇ καὶ τὰς εἰκόνας μαύρας, ὡς τόσας ὅπως σκοτεινὰς ἐπὶ τῶν τοίχων, ῥίγημά τι με κατελάμβανεν ὡς ἐπαφὴ θανάτου καὶ ἀνεζήτητον προῶρις φῶς, φῶς, ἵνα συντάμω τὴν ἀμφίβολον, τὴν μυστηριώδη ταύτην φάσιν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς ζωῆς.

Ἄλλ' ἡ μαγεῖα αἴφνης ἐλύθη... Πένθιμος πυκνοτάτη σκέπη ἐκάλυψε τὴν ῥοδαλὴν τοῦ ἡλίου μορφήν κατὰ τὴν ὑστάτην ἐκπνοὴν καὶ βαρὺ τὸ πένθος ἠπλώθη ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ ὅλου. Καὶ ἀποχρώσεις καὶ λάμψεις καὶ σικαὶ ἐσβέσθησαν ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον καὶ ἀπέμειναν διεσπαρμένα τὰ σύννεφα ὡς ἀσυνάρτητα σκιαγραφήματα νηπιακῆς χειρὸς.

Καὶ ὁ νυκτοκόραξ ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς ὀπῆς τοῦ καὶ ἡ νυκτερὶς ἀνεκίνησε τρίζουσα τὰ μεμβρανῶδη πετερίγιά της καὶ ὁ γκιώνης ἐκράζε γοερῶς ἀπὸ τῆς λεύκης καὶ τῶν ποιμνίων οἱ κωδωνίσκοι ἐκωδώνισαν ἀπὸ τῶν ἀγρῶν καὶ, ὡς ἂν ἡ τελευταία τοῦ ἡλίου ἐκπνοὴ ἐπεχύθη ὡς φύσημα ἀνέμου ἐπὶ τὴν γῆν, χλιαρὸν τι ρεῦμα ἀνεκίνησεν αἴφνης καὶ κλάδους καὶ φύλλα. Ἐκείνη τοῦ ἀνέμου ἢ πνοὴ ἐφύσησε πρὸς ἡμᾶς ἦχον ὑψίστης μελωδίας. Οὐδὲ ἄσμα πτηνοῦ, οὐδὲ κελάρυσμα πηγῆς, οὐδὲ θρῆνος παρθένου, οὐδὲ βαυκαλήμα μητρὸς ὁ ἦχος ἐκείνος, οὐδὲν τούτων ἦτο καὶ ταῦτα πάντα περιεῖχεν ἐν ἑαυτῷ.

Ἦρχιζεν ἀπὸ βαθύς, ὑποτρέμοντος, κρυφοῦ τινος παραπόνου, ὡς πρώτου δειλοῦ αἰσθήματος

ἀγάπης. Βαθυμῶδ' ἐνετεινέτο, ἀνυψούτο καὶ ἐξεδηλοῦτο ἐν ποικιλωδίᾳ λεπτοτάτων φθόγγων. Ἐπηκολούθει τραχεῖα τις φράσις ὀργῆς, παρατεταμένος γογγυσμός, ἀληθῆς γογγυσμός πόνου, καὶ ἔπειτα στροφαὶ θρηνηθῶδους ἐλεγείου μονότονου, ἀλλ' ἐν τῇ μονοτονίᾳ των τόσῳ μᾶλλον περιπαθεῖς. Κατ' ἐπανάληψιν ἐλέγετο τὸ αὐτὸ καὶ πάντοτε τὸ αὐτό, ὅπως ὑπὸ των ἐχόντων σταθεράν τινα αἰτίαν λύπης. Ποτὲ Ἥλιος θνήσκων δὲν ἐθρηνήθη ὑπὸ θλιβερωτέρου ἐλεγείου, ποτὲ Νύξ προβάλλουσα δὲν ὑμνήθη ὑπὸ περιπαθεστέρως ὤδης!

— Εἶνε ἡ φλογέρα τοῦ Μῆτρον, εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης.

— Μὰ εἶνε ἀληθινὰ ἐξοχος, προσέθηκεν ὁ ἔτερος των φίλων μου, πολλαῖς φοραῖς ἤκουσα φλογέραν, ἀλλὰ ποτὲ δὲν μ' ἔκαμε τόσην ἐντύπωσιν, τί λέγεις σὺ ποῦ χάσκεις αὐτοῦ; Κ' ἔσσεις τὸν ὦμόν μου.

— Ἴσα ἴσα ἡ ἀφαίρεσις μου αὐτῇ ἀποδεικνύει καλλίτερον ἀπὸ λόγια πῶς μ' ἐμάγευσεν ἡ φλογέρα τοῦ Μῆτρον. Εἶνε κανεὶς ἀπὸ τοὺς ποιμένας; στραφεὶς ἠρώτησα τὴν οἰκοδεσποιναν.

— Ναί, βόσκει τὰ πρόβατά μας πρὸ τριῶν ἐτών.

— Καὶ θὰ εἶνε νέος βέβαια...

— Ἔως εἴκοσι, εἰκοσιδύο ἐτῶν μόλις.

— Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἔχει βέβαια μέσα του τὸν σπόρον μεγάλου μουσικοῦ, εἶπεν ὁ τρίτος συντροφός μου, νέος ἱατρός δὲν ἤξεύρω τί, ὁ τόπος ἴσως, ἡ ὥρα αὐτῇ, ἡ μοναδικὴ βραδεία τοῦ φθινοπώρου συντελοῦσιν ὥστε νὰ ἐνδυναμώσωσι τὴν ἐπίδρασιν, ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι καὶ αὐτῇ ἡ τεχνικωτέρα μουσικὴ δὲν μ' ἔκαμε νὰ αἰσθανθῶ ἄλλοτε ὅτι τὴν στιγμὴν αὐτὴν αἰσθάνομαι.

Ἡ φλογέρα εἰσέγησεν.

— Ἄν εἴχομεν κανένα νὰ τοῦ παρεγγείλωμεν νὰ ἐξακολουθήσῃ, εἶπα πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην.

— Χαμένος κόπος, φίλε μου, ὁ Μῆτρος ὡς καλλιτέχνης ἐκ φύσεως ἔχει καὶ τὰς ἰδιοτροπίας των συναδέλφων του, δὲν παίζει φλογέραν παρὰ μόνον ὅταν αὐτὸς θέλῃ, ὅταν ἔχῃ ἐμπνευσιν...

— Καὶ αὐτὸ συμβαίνει, προσέθηκεν ἡ μέχρι τοῦδε ἄλαλος ἀδελφὴ τῆς οἰκοδεσποίνης, αὐτὸ συμβαίνει εἰς ὀρισμένην ὥραν, ἅμα δύσῃ ὁ Ἥλιος.

— Θὰ μοῦ εἰπῆτε ἴσως ὅτι ζητῶ διὰ τῆς φαντασίας νὰ πλάσω ὕλην μυθιστορήματος, ἀλλὰ ἐν τούτοις θὰ σὰς ὁμολογήσω καὶ καὶ γελάσετε. Ἔχω τὴν ἰδέαν ὅτι ὄχι ἀπλῆ φιλομουσικὴ ἐμπνέει εἰς τὸ ἀμαθῆ αὐτὸν ποιμένα τὴν ὄρεξιν νὰ παίζει μὲ τόσον αἰσθημα φλογέρας, ἀλλὰ καὶ ἄλλο δυνατώτερον, ἀκαταμάχητον. Οἱ φθόγγοι του εἶνε σαφῆς καὶ εὐγλωττος ἐκφρασις ἀληθινοῦ πόνου.

Οἱ ἄλλοι ἐγέλασαν ἐκτός των δύο γυναικῶν.

— Μήπως νομίζεις ὅτι καὶ εἰς τὰ βουνὰ συμβαίνει ὅ,τι εἰς τὰς πόλεις; εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ὅτι ὅπως ἐκεῖ γίνεσθε ποιηταὶ ἀπὸ ἀγάπην πρὸς δύο ὠραῖα μάτια καὶ εἰς τὸ βουνὸν ὁ ποιμὴν γίνεται μουσικὸς ἐξ ἔρωτος; Δὲν βαρύνεσαι; Ἐδῶ αὐτὸς ὁρμεμφύτως παίζει χωρὶς νὰ ἐννοῇ, χωρὶς νὰ αἰσθάνεται ὅ,τι παίζει περισσότερο ἀπὸ τὸν ζύλον τῆς φλογέρας του.

— Ἀπὸ τὸ σίδηρον, θέλεις νὰ εἰπῆς, ὑπέλαβε πάλιν ἡ παρακαθημένη κόρη.

Ἐξεπλάγημεν.

— Ἀπὸ τὸ σίδηρον; πῶς; ἡ φλογέρας εἶνε ζύλιναις;

— Ἡ ἀπὸ πόδι ὀρνέου κάποτε, προσέθηκεν ὁ ἱατρός.

— Ἡ φλογέρα τοῦ Μῆτρον λοιπὸν διαφέρει εἶνε ἀπὸ καννὰν παλαιοῦ ὄπλου.

— Μὰ πῶς τὸ ἔμαθες σὺ αὐτό, ἐνῶ ἐγὼ δὲν το ἤξευρα; ἠρώτησεν ὁ γαμβρός της.

— Ἄν δὲν βαρύνεσθε θὰ σὰς εἰπῶ ἀπαράλλακτα ὅπως μοῦ εἶπε τὴν ἱστορίαν ἡ γρηὰ Τασσῶ, ἡ μητέρα τοῦ ἐπιστάτου.

— Ἀκοῦτε ἐκεῖ; ἀνεφώνησα μετ' ἀληθοῦς ἐνδιαφέροντος κ' ἐπλησίασα τὸ κάθισμά μου.

— Μίαν ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας ποῦ εἶχεν ἔλθῃ ὁ Μῆτρος εἰς τὸ χωριὸν ἐδῶ ἔτυχε νὰ περάσῃ ἕνας πραγματευτής. Ὁ πραγματευτὴς αὐτὸς ἐκτός ἄλλων διαφόρων εἶχε καὶ μίαν δωδεκάδα φλογέρας ζύλιναις. Ὁ Μῆτρος ἐπλησίασε κ' ἐπῆρε μίαν εἰς τὰ χέρια του τὴν ἐκύτταξε καὶ τὴν ἔφησε πάλιν. «Τί τὴν παράτησες; δὲν σ' ἀρέσει; ἐρωτᾷ ὁ πραγματευτὴς. «Δὲν κάνει γιὰ μένα, δὲν εἶνε δυνατὴ.» Ὁ πραγματευτὴς προσεβλήθη: «Τί θές νὰ πῆς;» τοῦ λέει. «Θέλω νὰ πῶ πῶς ἅμα μιά φορά παίζω θὰ σκάσῃ ἡ φλογέρα.» Ὁ πραγματευτὴς ἐγέλασε: «Δοκίμασε!» λέει. «Μὰ νὰ μὴ ζητᾷς πληρωμὴ;» ἀποκρίνεται ὁ Μῆτρος. «Ὅχι, ὄχι, ὕσας φλογέρας σκάσῃς μὲ τὴ φωνὴ σου, χάρισμά σου!»

Τότε λοιπὸν ὁ Μῆτρος παίρνει τὴν πρώτη φλογέρα. Ἐνῶ μαζεύθηκε ὅλο τὸ χωριό, εὐθύς ἅμ' ἤκουσαν τὴν πρώτη φωνή, γιατί δὲν ἦτον φλογέρας φωνή, καθὼς λέει ἡ γρηὰ Τασσῶ, ἦταν ἀηδονισὺ λάλημα. Μὰ δὲν εἶχε βγάλη εἴκοσι τριάντα φωναῖς καὶ εἰς τὸ πρῶτο γογγυτὸ ἡ φλογέρα ἐρράγιεν ἀπὸ πᾶνω ἕως κάτω. Ὁ πραγματευτὴς κ' οἱ ἄλλοι ἐθαύμασαν πρῶτην φοράν εἶδαν τέτοιο πρᾶγμα. Ὁ Μῆτρος παίρνει δεύτερη φλογέρα, τὸ ἴδιο, τρίτη, τὸ ἴδιο, φθάνει ἕως ταῖς ἐπτά. Τότε λέγει τοῦ πραγματευτοῦ: «Εἶδες πῶς σοῦ εἶπα τὴν ἀλήθειαν τοῦ κακοῦ σὲ ζημιώνω. Φθάνει πλειά. Γιὰ τὸν δικό μου τὸν πόνον, γιὰ τὴ φωτιά ποῦ βγάζουν τὰ στήθια μου χρειάζεται ὅ,τι καὶ γιὰ τὴ φωτιά τοῦ μπαρουτιοῦ μόνον τὸ σίδερο τὴ βαστάει!» Κ' ἔβγαλε τότε

ἀπὸ τὴν μέσην του μιά φλογέρα σιδερένια ἀπὸ παλαιὰν καννὰν τουφεκιοῦ. Ἐκεῖ ἄρχισε πλέον νὰ παίζει χωρὶς ὄρεξιν ὅτι θὰ βραχισθῇ. Ποτὲ, λέγει ἡ γρηὰ, δὲν ἀκούσθηκε τέτοιο πρᾶγμα εἰς τὸ χωριό. Ἄκουες καὶ σοῦ ἤρχετο ὄρεξις ν' ἀναστενάξῃς, νὰ κλάψῃς. Μὰ ἀπὸ τότε δὲν ἐξανάπαιζε ποτὲ πλειά ὁ Μῆτρος ἔμπροστὰ εἰς τὸν κόσμον κ' ἐγένεν ἄγριος χωρὶς αἰτία. Παίζει φλογέρα μόνον εἰς τὴν ἐρημιὰ τὸ βράδυ πρὶν νυκτώσῃ καὶ σωμαίνει ἅμα ἰδῆ ἄνθρωπον. Πάντα γυρίζει μὲ τὰ πρόβατα καὶ πολὺ σπάνια ἔρχεται εἰς τὸ χωριό μόνον γιὰ νὰ πάρῃ ψωμί.

Ἡ κόρη διηγῆθη τὰ περὶ τοῦ βοσκοῦ μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ ἐν τῷ τόνῳ τῆς φωνῆς της ὑπελάνθανε ζωηρὸν ἐνδιαφέρον. Ὅταν ἐτελείωσε δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῶ πάλιν:

— Γελάσετε πάλιν ἂν θέλετε, ἀλλ' ἐγὼ στοιχηματίζω ὕστερ' ἀπ' αὐτὰ μάλιστα, ὅτι ἡ καρδιά τοῦ ποιμένου αὐτοῦ κρύπτει κατὶ μέσα της, κατὶ εὐγενὲς ἀλλὰ καὶ σπαρακτικόν, ἀπεγνωσμένην ἀγάπην ἴσως. Δὲν ἔξεύρετε τίποτε ἄλλο περὶ αὐτοῦ; Ποῦ ἦτον πρὶν ἔλθῃ ἐδῶ;

— Δὲν εἴχαμε ποτὲ τὴν ἀδιακρίσιαν νὰ τὸν ἐρωτήσωμε πολλὰ, μοῖ εἶπε γελῶν ὁ οἰκοδεσπότης, ἡμεῖς δὲν ἐξομολογοῦμεν τοὺς ἀνθρώπους διὰ νὰ γράφωμεν βιβλία.

Ἡ οἰκοδεσποινὰ διέκοψε τὴν συνομιλίαν διὰ τοῦ χαρμωσοῦ ἀγγέλιματος ὅτι ἡ τράπεζα εἶν' ἐτοιμῆ. Ἠγέρθημεν πάντες ἵνα εἰσεέλθωμεν εἰς τὸ παρακείμενον ἐστιατόριον, ἀλλ' ἐνῶ ἐλάμβανον θέσιν εἰς τὴν τράπεζαν πλησίον τῆς γυναικαδέλφης τοῦ φίλου μου ἠρώτησ' αὐτὴν σιγαλά:

— Καὶ οὔτε σεῖς, ποῦ ἔξεύρετε τὰς ἱστορίας τοῦ χωριοῦ, δὲν ἠμπορεῖτε νὰ μοῦ εἰπῆτε τίποτε ἄλλο περὶ τοῦ Μῆτρον;

— Ὅχι!

Ἄλλ' αὐτὸ τὸ ὄχι, τὸ εἶπε μὲ τόσον ἀλλόκοτον τρόπον, ὥστε ἐνόησα ὅτι κατὶ ἐγνώριζε, τὸ ὅποιον δὲν ἠθελε νὰ φανερώσῃ.

Τὸ γεῦμα ἦτο ὀρεκτικόν καὶ ζωηρότατον παρετάθη ὑπὲρ τὴν ὥραν κ' ἐτρόγωμεν ἠδὴ τὰ ἐξαίρετα ὀπωρικὰ τοῦ κτήματος, ὅτε διπλοῦς πυροβολισμός οὐχὶ πολὺ μακρόθεν ἀκουσθεὶς ἔκαμε πάντας ν' ἀνασκιρτήσωσι.

— Μὴν ἀνησυχεῖτε, εἶπεν ἠρέμα ὁ οἰκοδεσπότης φέρων εἰς τὰ χεῖλη βγάλα σταφυλῆς, κάποιος θὰ εἶχε φυλάξῃ διὰ λαγὸν ἢ ἄλεπούν.

Μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην ἡ διακοπιεῖσα συνδιάλεξις ἐπανελήθη θερμότερα καὶ ὁ λόγος ἦτο περὶ χειμερινῶν διασκεδάσεων ἐν Ἀθήναις. Ἄλλ' ἐξαφνα γοργὰ βήματα ἀκούονται εἰς τὴν κλίμακα καὶ ἀπὸ τὴν ἀνοικὴν θύραν τοῦ ἐστιατορίου προβάλλει ἡ κεφαλὴ τοῦ φουστανελλοφόρου ἐπιστάτου ἐντρομος.

— Ἀφέντη, καὶ διεκόπητο ὑπὸ ἄσθματος καὶ

τρόμου, ἀφέντη, φονικὸ ἐγένηκε... Μὰς σκότωσαν τὸν τσοπάνο...

— Τι; ἐκραξεν ἐκεῖνος βιαίως ἀνεγερθεὶς ἀπὸ τῆς θέσεώς του, τὸν Μῆτρον; Ποῦ; ποῖος; καὶ ἔσπευσε πρὸς τὴν κλίμακα, κρατῶν ἐτι τὸ χειρόμακτρον εἰς χεῖρας.

Αἱ γυναῖκες ὠχρίασαν, σχεδὸν ἐλιποθύμησαν, καὶ ὁ νέος ἱατρός ἔτεινε πρὸς αὐτὰς ποτήριον ὕδατος καὶ προσήλωσεν ἀνήσυχος τὸ βλέμμα. Ἄλλ' εὐθύς συλλογισθεὶς ὅτι ἀλλαχοῦ ἴσως ὑπῆρχε πλείων ἀνάγκη αὐτοῦ, εἶπε πρὸς ἡμᾶς νὰ μείνωμεν κ' ἐκεῖνος ἠκολούθησε τὸν ἀπελθόντα οἰκοδεσπότην μετὰ τοῦ ἐπιστάτου. Εἶν' εὐνόητος ἡ ἀγωνία ἐν ἣ διετελοῦμεν πάντες ἀνημένοντες τὴν ἐπάνοδον των ἀπελθόντων εἰς τὸν τόπον τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἡ φρίκη, ἣτις κατεῖχεν ἡμᾶς ἐπὶ τῇ γειτονίᾳ τοῦ θανάτου. Μετ' ὀλίγον ὁ ἱατρός ἐπανῆλθε μόνος κατηφής. Εἰς τὰ φωνὰ ἐρωτήματα μας ἀπήντησε χαμηλοφώνως:

— Τίποτε, καμμία ἐλπίς· ἡ μία σφαῖρα ἐπέραςε τὴν καρδίαν καὶ ἡ ἄλλη τὸν δεξιὸν πνεύμονα.

Ὁ οἰκοδεσπότης ἐπανῆλθε μετ' ὀλίγον συγκεχυμένος καὶ πλήρης ὀργῆς. Ἐπρεπε νὰ φροντίσῃ καὶ διὰ τὸσα πράγματα σχετικὰ, νὰ μνηύσῃ εἰς τὸν σταθμὸν τῆς χωροφυλακῆς, νὰ στείλῃ εἰς τὸν εἰρηνοδίκην, νὰ ἐτοιμάσῃ πρὸς ταφὴν τὸ πτώμα τοῦ ἀτυχοῦς. Μόλις ὅταν ἐτελείωσε τὰ πρῶτα ἐπείγοντα ἦλθε κ' ἐστάθη ὀλίγον πλησίον ἡμῶν.

— Καὶ περὶ των φονέων δὲν ὑπάρχει ὑπόνοια; ἠρώτησα.

— Δὲν ἔξεύρω ποῖοι ἦσαν, ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἐπῆγαν νὰ κλέψουν πρόβατα...

Αἱ γυναῖκες εἶχον καταληφθῆ ὑπὸ νευρικῆς ταραχῆς καὶ ὁ ἱατρός ἠναγκάσθη νὰ τὰς νοσοκομήσῃ ὅλην τὴν νύκτα. Εἴχομεν ἔλθῃ χάριν διασκεδάσεως καὶ ἐξ ἀπιστεῦτου, ἐκ μοιραίας συμπτώσεως εὐρέθημεν μάρτυρες δράματος, διότι ὁ αἰφνίδιος φόνος τοῦ Μῆτρον, μετ' ὅσον ἐνδιαφέρον εἴχομεν λάβῃ πρὸ μιᾶς στιγμῆς περὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐγένετο ἠτότι δραματικώτατον δι' ἡμᾶς.

Μετὰ τινὰ ὥραν ὁ οἰκοδεσπότης ἐξῆλθε πάλιν καὶ μ' ἔνευσε νὰ τὸν ἀκολουθήσω:

— Πηγαίνωμεν νὰ ἰδῶμεν τὸ πτώμα, μοῖ εἶπε σιγαλά, δὲν εἶπα τίποτε ἐμπρός εἰς τὰς γυναῖκας διὰ νὰ μὴν ταραχθοῦν.

Κατήλθομεν εἰς ἀνώμαλον δρομίσκον· ὁ ἀγροφύλαξ προηγείτο κρατῶν φανόν. Τὸν νεκρὸν εἶχον μετακομίσῃ ἐντὸς κενῆς ἀχυραποθήκης καὶ εἶχον ἀποθέσῃ κατὰ γῆς. Ἡ κεφαλὴ ἀνυψούτο μικρὸν διὰ δεματίου ἀγύρων κ' ἐκλινε πρὸς τὸν δεξιὸν ὦμον, αἱ χεῖρες ἦσαν ἐσταυρωμέναι ἀκανόνιστως οἱ πόδες διεστῶτες ὀλίγον. Τρία μικρὰ κίτρινα κηρία κατὰ γῆς ἐφώτιζον τὴν χαμηλὴν ἀποθήκην,

ήτις απέπνεε δριμύειν ὀσμὴν ἰχθύου. Ἡμορφὴ τοῦ νεκροῦ ἠλιοκαῆς, ἀμύστακος, ζωηρὰ κ' ἐκφραστικὴ, ἐτήρει καὶ ἐν τῇ νεκρικῇ ταύτῃ ἀκίνησίᾳ ἀρρενωπὴν τινα εὐμορφίαν· τὸ στόμα συνεπτύσσετο εἰς μειδιάμα ὡς ν' ἀπεδέχθη μειδιῶν τὸν θάνατον, καὶ ὑπὸ τὰ κλειστὰ μεγάλα βλέφαρα ἐμάντευέ τις ὅτι πρὸ μικροῦ ἔλαμπον μαῦροι ὀφθαλμοὶ πλήρεις ζωῆς. Περί τὸν νεκρὸν ἐκάθητο κατὰ γῆς δύο τρεῖς χωρικοὶ ἀγρυπνοῦντες, οἵτινες ἠγέρθησαν ἐπὶ τῇ προσεγγίσει ἡμῶν. Καὶ τὸ συγκινητικώτατον ἐξῶ τῆς θύρας ὁ μαῦρος ποιμενικὸς κύων, ὁ ἀχώριστος τοῦ Μήτρου σύντροφος Νεῦρος, ἴστατο ἀνεμένων πότε θὰ ἐξέλθῃ ὁ προσφιλεστὴς κύριός του...

Κ' ἐνῶ ἐγὼ μετὰ συγκινήσεως, θαυρῶν, προσέβλεπον τὴν συμπαθεῖ μορφήν τοῦ ἀτυχοῦς νεκροῦ, ὅστις δὲν εἶχεν οὔτε μητέρα, οὔτε ἀδελφὴν, οὔτε μνηστήν, ἵνα τὸν κλαύσωσιν, ἀλλ' ἐφυλάσσετο ἐκεῖ ὑπὸ ξένων ἀνθρώπων ἐν ξένῳ οἴκῳ, ὁ σύντροφός μου κύψας ἠρέυνα τὸ σελάχιον αὐτοῦ, εὐρῶν δ' ἐκεῖ ἀνέσυρε τεμάχιον σιδηροῦ σωλῆνος, τὴν περιφρημον φλογέραν τοῦ ποιμένου.

— Θὰ τὴν φυλάξω, μοὶ εἶπε διὰ τρεμούσης φωνῆς, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ δυστυχισμένου αὐτοῦ νέου. Τὸ σιδηρὸν αὐτὸ, τὸ ὅποιον ἐκεῖνος ἔκαμε ν' ἀναδίδῃ τόσῳ γλυκεῖς φθόγγους, τώρα πλέον μένει χωρὶς ἀξίαν, χωρὶς ζωὴν, ὅπως τὸ πτώμα τοῦ τῷ ἄψυχου.

Καὶ στραφεὶς ἐξῆλθε ταχέως διὰ τῆς χαμηλῆς θύρας...

Δὲν ἐκοιμήθημεν ποσῶς τὴν νύκτα ἐκείνην. Μετ' ὀλίγον ἤλθον χωροφύλακες, πρὶν δ' ἐξημερῶσιν ὁ εἰρηνοδίκης. Τὸν νεκρὸν ἔθαψαν παρὰ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ χωρίου, ἄνευ πομπῆς. Ἡ οἰκοδέσποινα μετὰ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς ἐπέμειναν νὰ παρακολουθήσωσιν τὴν κηδείαν, καὶ οἱ μαργαριτὰν τῶν δακρῶν τὴν ἦσαν οἱ μόνοι, οἵτινες ὕγραναν τοῦ τάφου τοῦ τῷ χῶμα. Ἐμείναμεν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ τὴν νύκτα ἐν' ἀναπαυθῶμεν, διότι ἡμεῖς κατὰκοποι ἐκ τῆς ἀϋπνίας, τὴν δ' ἐπομένην πρωτῶν ἐκάμαμεν τῇ ἐπιμόνῳ ἀπαιτήσῃ τοῦ οἰκοδεσπότη τοῦ ἀναβληθεῖσαν ἐκδρομὴν τοῦ βουνοῦ. Ἄλλ' ἡ εὐθυμία μας εἶχεν ἐκλείψῃ καὶ δὲν ἐβλέπομεν τὴν ὥραν νὰ φύγωμεν ἀπὸ τὸν τόπον αὐτόν. Καὶ ἡ νεαρὰ δὲ σύζυγος τοῦ οἰκοδεσπότη καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς εἶχον σαφῶς δηλώσῃ ὅτι δὲν ἐνόουν νὰ παραμείνωσιν ἐπὶ πλέον ἐκεῖ καταληφθεῖσαι ὑπὸ τρόμου. Τὴν ἐσπέραν λοιπὸν κατήλθομεν πάντες εἰς τὴν πόλιν.

Τὴν ὑστάτην στιγμὴν καθ' ἣν ἡ νεωτέρη τῶν συνοδοιπόρων μας κατήρχετο τοῦ ἵππου κ' ἐπλησίασα ἵνα τὴν βοηθήσω μοὶ ἐψιθύριεν:

— Εἶχετε εἰπῆ προχθὲς ὅτι στοιχηματίζετε πῶς ὁ Μήτρος εἶχε μέσα του κάποιον ἔρωτα κρυφόν, ἀπονενομημένον, παράλογον, ἀδύνατον...

— Καὶ λοιπὸν;

— Εἶχετε δίκαιον.

— Μπᾶ! καὶ ποῖαν ἀγαποῦσε;

— Δὲν μαντεύετε; Κ' ἔφυγε ταχεῖα.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἀνεχώρησα ἐκ τῆς νήσου καὶ δὲν ἐπανεῖδον αὐτὴν πλέον. Μετὰ τινὰς δ' ἡμέρας ὁ ἰδιοκτήτης τῆς ἐπαύλειος μοὶ ἔγραψεν ὅτι οἱ φρονεῖς τοῦ Μήτρου συνελήφθησαν καὶ ἦσαν δύο Γύφτοι ζωοκλέπται.

Ἐτη παρήλθον ἕκτοτε καὶ ὅμως ἡ ἀνάμνησις τοῦ δραματικοῦ ἐκείνου ἐπεισοδίου μένει ἀνεξάλειπτος ἐν τῇ μνήμῃ μου. Καὶ νῦν δ' ἔτι, ὡς ἀκίς ὀδοιπορῶν ἀνὰ τοῦ ἀγροῦ καὶ τὰ δάση ἐν φθινοπωρινῇ ἐσπέρᾳ, ἀκούω ἤχους ποιμενικῆς φλογέρας, μελαγχολῶ καὶ στεναίζω, ἀναπολῶν τὴν θαυμασίαν ἐκείνην τοῦ ἀτυχοῦς βοσκῶν μελωδίαν, ἣτις ἦτο καὶ ὁ πρὸς τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ζωὴν ἀποχαιρετισμὸς αὐτοῦ, ἀληθὲς κύκνειον ᾄσμα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΡΙΧΩΝ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ

Ὁ ἄγγλος ἰατρός Ἐρασμος Βίλσον ἐνασχοληθεὶς τελευταῖον περὶ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀνθρώπου ἔκαμε τὰς ἐξῆς παρατηρήσεις: Ἡ διάμετρος ἐκάστης τριχῆς ἀποτελεῖ τὸ τετρακοσιοστὸν μέρος ἐνὸς δακτύλου καὶ ἐπομένως 400 τρίχες τιθέμεναι παρ' ἀλλήλας θὰ κλύψωσι χῶρον ἐνὸς δακτύλου. Ὁ ἀνὴρ συνήθως θεωρεῖται συμπαγέστερος ὡς πρὸς τὸ σῶμα καὶ ἦττον τῆς γυναικὸς λεπτοφυῆς. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τῶν τριχῶν. Αἱ τρίχες τῶν ἀνδρῶν, καίπερ κοπτόμεναι συνεχῶς εἶνε λεπτοφυέστεραι τῶν τῶν γυναικῶν. Ἀξιοπαρατήρητον εἶνε καὶ πῶς τὸ χρῶμα ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ πάχους τῶν τριχῶν. Ξανθαὶ καὶ καννάθιναι τρίχες εἶνε λεπτόταται, ὀφρναὶ καὶ κυρίως μέλαναι εἶνε παχύταται, καὶ δὲ ἐρυθραὶ καὶ βαθυορφνοὶ κατέχουσι τὴν μέσην βαθμίδα. Παρὰ πολλῶν μέχρι τοῦδε ἐπεχειρήθη νὰ γνωσθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν τριχῶν. Ὁ Ἐρασμος Βίλσον ἐμέτρησεν 120,000. Καὶ ὁ ἀριθμὸς δὲ τῶν τριχῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ χρώματος.

Εἰς τετραγωνικὸς δάκτυλος τοῦ δέρματος τῆς κεφαλῆς φέρει συνήθως 728 καννάθιναις ἢ 638 ἀνοικτῶς ὀφρναῖς ἢ 685 μελαίναις τὸ χρῶμα τρίχας. Οὕτω αἱ ξανθαὶ ὑπερτεροῦσι τὰς μελαγχροινὰς κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ λεπτόφυος τῶν τριχῶν. Ἐὰν δὲ ὑπολογίσωμεν τὸ μῆκος ἐκάστης τριχῆς ξανθῆς τις κυρίως ἔχουσα ἄφθονον μακρὸν κόμην κτενίζει καθ' ἐκάστην τρίχα μήκους 140,000 ποδῶν. Ἐν τούτοις ἡ στατιστικὴ καταδεικνύει ὅτι μελαγχροινὰ ὑπανδρεύονται κατὰ τὸ ἐν τρίτον πλείονες τῶν ξανθῶν. Ἐξ 100 με-

λανοτριχῶν ὑπανδρεύονται 79, ἐξ 100 δὲ ξανθῶν μόνον 55.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι αἱ τρίχες τῶν βλεφάρων καὶ τῶν ὀφρῶν ἔχουσι σπουδαίαν σημασίαν ἢ ὑποδεικνύουσι τὰς φυσικὰς ιδιότητάς τοῦ σώματος. Καὶ τὸ τρίχωμα δὲ τῆς κεφαλῆς ἔχει σημασίαν εἰς τὴν ὑγίειν τοῦ σώματος. Εἶνε κακὸς ἀγωγὸς τῆς θερμότητος, ἐνεκὰ τούτου δὲ ρυθμίζει τὴν θερμοκρασίαν τῆς κεφαλῆς ἐλαττῶν τὴν θερμότητα ἢ τὸ ψύχος. Πολλῶ ὅμως περισσότερο τὸ τρίχωμα συντελεῖ εἰς κόσμον τοῦ σώματος. Ὅσῳ δὲ τὸ σῶμα ὑγιέστερον τόσῳ καὶ τὸ τρίχωμα ὠραιότερον καὶ ἀφθονώτερον.

Αἱ μικραὶ τρίχες αἱ καλύπτουσαι ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ὁ χροῦς, εἶνε τὰ ἀπομεινάντα λείψανα μακροτέρου τριχώματος, καλύπτοντος τοὺς προϊστορικοὺς ἡμῶν πρόπατορας καὶ χρησιμεύοντος πρὸς προφύλαξιν κατὰ τοῦ ψύχους.

Ἐκάστη θριξὶ ἔχει κατὰ τὴν ῥίζαν αὐτῆς ἓνα ἢ πλείονας ἀδένας ἐλαιογόνους, ἐξιδρῶντας λιπῶδες τι ὑγρὸν. Οὕτως αἱ τρίχες ἀλείφονται ἐκ φύσεως δι' ἰδίου παχυμύρου, οὐδόλως δὲ χρειάζονται ἕτερον. Ἡ χρῆσις μάλιστα ἐλαίου καὶ λίπους εἶνε ἐπιβλαβὴς. Διότι εἶνε γεγονὸς γνωστὸν ὅτι ἡ φύσις γίνεται νωθρὰ καὶ ἀδρανὴς ὅταν ὑποδοθηθῆται εἰς τὰς λειτουργίας τῆς. Ἐνεκὰ τούτου οἱ ἔχοντες βραχείας τρίχας δεῖον νὰ πλύνωσιν αὐτὰς καθημερινῶς μετὰ ψυχροῦ ὕδατος, οὐδέποτε δὲ νὰ μεταχειρίζονται σάπωνα, ὅστις βλάπτει τοὺς ἐλαιογόνους ἀδένας.

Ἡ ταχύτης τῆς αὐξήσεως τῶν τριχῶν εἶνε διάφορος. Ὁ πώγων αὐξάνεται ἐτησίως 6 1/2 δακτύλους. Οὕτω ὀγδοηκοντούτης ἀνὴρ κόπτων συνεχῶς τὸν πώγων, ἐθυσίασε τρίχωμα 11 μέτρα μακρὸν καθ' ἅπαντα αὐτοῦ τὸν βίον. Αἱ τρίχες τῶν γυναικῶν αὐξάνονται πλείοτερον τῶν ἀνδρῶν, διότι τὸ δῆμα τῶν περιέχει κάτωθεν πλείονα λιπώδη ἰστόν.

M.

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ ΛΟΓΟΙ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

Οἱ τελευταῖοι λόγοι τοῦ θνήσκοντος ἐνίστε ἔχουσι τόσῃν ἀξίαν ὅσην καὶ ὀλόκληρος ἡ ἱστορία τοῦ βίου, διότι κατὰ τὴν ἐπιθανάτιον στιγμὴν ἡμιλοῦσι τὰ ἐνδόμυχα τῆς ψυχῆς, πολλοὶ δὲ ὑποκριθέντες δι' ὄλου τοῦ βίου, ἀφῆρσαν τὸ προσωπεῖον κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς. Ἐνεκὰ τούτου οἱ τελευταῖοι λόγοι ἔχουσι τὴν σημασίαν τῶν, ἂν καὶ οὐχὶ πάντοτε. Ἐνταῦθα σημειοῦμεν τινὰς τῶν περιεργότερων.

« Ἡ κωμῶδία ἐτελείωσε », ἀνεφώνησεν ὁ αὐτοκράτωρ Αὐγουστος.

« Εἰς χεῖράς σου τὸ πνεῦμά μου, Κύριε », ὁ Τουρκοκτὸς Τάσος.

« Δίδω ὅλον τὸ βασίλειόν μου δι' ὀλίγας στιγμὰς ζωῆς », ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ τῆς Ἀγγλίας.

« Ἀρκετὰ », ὁ ἄγγλος φιλόσοφος Λόκε.

« Αἱ χεῖρές μου εἶνε καθαραὶ αἵματος », Φρειδερίκος ὁ Δ'.

« Μπᾶ, αὐτὸ μόνον εἶνε ὁ θάνατος; » ὁ Γεώργιος Δ' τῆς Ἀγγλίας.

« Ἀφήσατέ με ν' ἀκούσω μουσικὴν διὰ τελευταίαν φοράν », ὁ Μόζαρτ.

« Ἐσώθην », Κρόμβελ.

« Ὅλα πηγαίνουν καλὰ », Βάσιγκτων.

« Θέλω ν' ἀποθάνω ἐν ἡχοῖς μουσικῆς », Μιραβώ.

« Ὀλονέν καλλίτερα, ὀλονέν ἡσυχώτερα », Σχίλλερ.

« Περισσότερον φῶς », Γκαίτε.

« Ἐν τάγμα », Ναπολέων.

« Ἴδου ἡ στιγμή πρὸς ὕπνον », Βύρων.

« Σφιξε μου τὴν χεῖρα, ἀγαπητὴ φίλε, τώρα ἀποθνήσκω », Ἀλφιέρης.

« Αἰσθάνομαι ὅτι ἐπιστρέφω εἰς ἐμαυτόν », Βάλτερ Σκῶτ.

« Πάει καλὰ », Βέλλιγκτων.

Ὁ δὲ Böhne ἐρωτηθεὶς, ὡς γνωστὸν, εὐθὺς πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν του, τί γεῦσιν ἔχει, ἀπικρίθη: « Οὐδέμιαν, ὅπως ἡ γερμανικὴ φιλολογία. »

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ

Λέει μιὰ κόρη ἀρχόντισσα καὶ πολυχαυδεμένη
κόρη χλωμὴ, μελαχρινή,
'σὲ μιὰ κοπέλλα χωριανὴ
ποῦ πάντα μὲ χαμόγελο 'ς τὴ πόρτα τῆς διαβαίνει:

« Νᾶξεραι, κόρη τοῦ βουνοῦ, τὸ πῶς σὲ κμαρῶνω
ὅταν ἀξένοιαστη περνᾷς,
καὶ τὸ τραγοῦδι ἀρχινᾷ,
δίχως νὰ τρέμῃς 'ς τὴν χιονιὰ καὶ νὰ φοβάσαι πόνο. »

« Ποῦ βρίσκεις σὺ τῆς ἐμορφιάς καὶ τῆς ζωῆς τὸ χρῶμα,
σὺ, μόνο μὲ ξηρὸ ψωμί,
καὶ ἐγὼ γλυκὴ νᾶμαι χλωμὴ,
'Εγὼ ποῦ δὲν δοκίμασα καὶ πόνο καὶ ἀκόμα;

« Ἐγὼ 'ς τὸ πλάι τῆς φωτιᾶς, ἐγὼ μὲ τόσα χᾶδια,
νὰ ζεσταθῶ δὲν εἴμπορῶ,
καὶ σὺ μὲ τὸ ψυχρὸ καιρὸ
γυμνόποδη, νὰ μὴ ψηφᾷς τοῦ δρόμου τὰ πετράδια;

— « Γιατὶ ἐγὼ 'ς τὴν ἐαστεριά, σὺ δίπλα 'ς τὴν θερμάτρα
'μοῖζόουμε, ἀρχόντισσα κυρά,
μὲ δύο δεινὰ κάρια δροσερά,
Ποῦ τῶνα ἀνοβολᾷ 'ς τὴ γῆ, καὶ τᾶλλο μέσο 'ς τὴ γλάστρα. »

Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

ΕΓΓΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Κατὰ τὰ Ἀμερικανικὰ φύλλα τελευταῖον ἐγένετο καὶ ἄλλη μεγάλη ἀνκαλύψις ἐν Ἀμερικῇ. Ὡς γνωστόν, αὐτόθι εἰς ὑπηρεσίαν τῶν ἱατρῶν πρὸ πολλοῦ ἔχει εἰσαχθῆ τὸ τηλέφωνον. Ὁ ἱατρός δὲν συνδέεται μόνον μετὰ τῶν ἀσθενῶν του τηλεφωνικῶς, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ φαρμακοποιοῦ καὶ τῆς μιλίας. Οὕτω δὲ συμβαίνει ἀσθενὴς συμβουλευόμενος τὸν ἱατρὸν κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐπισκέψεως εἰς τὸν οἶκόν του νὰ εὐρίσκη τὸ φάρμακον ἅμα μεταδίδων εἰς τὴν οἰκίαν του, διότι ὁ ἱατρός μετέδωκε τὴν συνταγὴν καὶ τὴν διευθύνειν τοῦ ἀσθενοῦς τηλεφωνικῶς εἰς τὸν φαρμακοποιόν. Νεωστὶ ὅμως ἡ τηλεφωνικὴ προὐχώρησεν ἐπιπερισσότερον. Ὁ ἱατρός Λυγουστίνος Φλίντ, γνωστός ἐν Νέῃ Ὑόρκῃ, μετεχειρίσθη τὸ τηλέφωνον πρὸς μεταβίβασιν τῶν τόνων τῶν ἐνδομύχων τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου, ἤτοι πνευμόνων, τῆς καρδίας κτλ. Τοῦτο δὲ ἀποδεικνύει ὁ κ. Φλίντ διὰ παραδείγματος ἐκ τῆς ἰδίας πείρας. Νύκτα τινὰ προσεκλήθη τηλεφωνικῶς νὰ ἐπισκεθῆ ἀσθενὴς τι παιδίον. Ἐρωτήσας τί πάσχει τὸ παιδίον ἔλαβεν εἰς ἀπάντησιν «Βῆχ». — Βάλτε τὸ παιδίον εἰς τὸ τηλέφωνον, ἀπήντησεν ὁ κ. Φλίντ, ἵνα τὸ ἀκρασθῶ. Τοῦτο ἐγένετο, ὁ δὲ ἱατρός διέγνωσεν ἐκ τῶν ἤχων τὸ εἶδος τῆς νόσου, δίαταξε τὸ φάρμακον καὶ ἐθεράπευσε τὸ παιδίον χωρὶς νὰ τὸ ἴδῃ ποσῶς!

Ὁ βασιλεὺς Οὐμβέρτος εἶνε, ὡς γνωστόν, ὅπως καὶ ὁ πατὴρ του καλὸς οἰκοκύριος. Ἐνεκα τῆς ἀρετῆς του ταύτης κυκλοφοροῦσιν ἐν Ἰταλίᾳ διηγήσεις καὶ ἀνέκδοτα. Ἐν τούτων εἶνε καὶ τὸ ἐξῆς.

Ὁ βασιλεὺς συνειθίζει εἰς τὸ τέλος ἐκάστου ἔτους νὰ ἐπιθεωρῇ ἀκριβῶς τοὺς λογαριασμοὺς τῶν ἐξόδων τῆς βασιλικῆς ὑπηρεσίας. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος ἔτους ἔκμην ἐντύπωσιν εἰς τὸν βασιλέα τὸ ἀνεγεγραμμένον μέγα ποσὸν εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν ἐπιδορπίων. Ἐπιθεωρήσας αὐτὸ καλλίτερον εὗρεν ὅτι τὸ πλεῖστον τοῦ ποσοῦ τούτου εἶχεν ἐξοδευθῆ δι' ἀγορὰν φραουλῶν. Ἐρωτήσας δὲ μαθάνει ὅτι ἡ βασίλισσα Μαργαρίτα δίαταξε νὰ παραθέτωσι καθ' ἐκάστην ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς μέγα πινάκιον πλήρες τῶν καρπῶν τούτων. Ὁ βασιλεὺς, ὅστις οὐδέποτε εἶχε παρατηρήσει τὸ πάθος τοῦτο τῆς συζύγου του, δὲν ἐδίεταξε νὰ ἐρωτήσῃ αὐτὴν περὶ τούτου. Ἡ βασίλισσα ἠγνόει ὅλως τὸ πρᾶγμα, οὔτε ἐξεδήλωσε δέ ποτε τοιαύτην ἐπιθυμίαν. Ὡς εἰκὸς εὐθὺς ἀπεβλήθησεν τῶν ἀνακτόρων ὁ προμηθευτὴς τῶν τροφῶν καὶ ἕτερος ἀνώτερος ὑπάλληλος.

Ὁ Οὐμαρῶδ καὶ Μιλιράδοβιτς, δύο γενναῖοι στρατηγοὶ τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ, διακριθέντες εἰς τὰς μάχας κατὰ τὸ Ναπολέοντος, δὲν ἠδύναντο νὰ ἀπομάθωσι τὴν συνήθειαν τοῦ νὰ ὀμιλῶσι πάντοτε μεταξύ των γαλλιστί, ἐνῶ ὀμιλοῦν κάιστα τὴν γλωσσὴν ταύτην. Ἡμέραν τινὰ εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν γεῦμα, πλην τῶν δύο τούτων στρατηγῶν, εὐρίσκειτο καὶ Γάλλος τις μετανάστης, ὁ κόμης Langeron, ὅστις ἐπίσης εἶχε καταλάβει ἐπίσημον θέσιν μεταξύ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ γεύματος ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ἠρώτησε

τὸν Γάλλον περὶ τίνος ὀμιλοῦν οἱ δύο ἀξιωματικοὶ πλησίον του.

— Συγγνώμην, μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ κόμης, δὲν ἐνόησα οὔτε μίαν λέξιν, διότι ὀμιλοῦν... γαλλιστί... .

Τὰ ἐθνικὰ χρέη τῆς Ἀγγλίας πρὸ πολλοῦ ἀνέρχονται εἰς τεράστια ποσά. Παρομοιωδεις δὲ κατέστησαν οἱ ἀργυροὶ στέφανοι καὶ τὰ τοιαῦτα, ἅτινα δύναται κατασκευαζόμενα ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν χρημάτων νομισμάτων νὰ περικυκλώσωσι τὴν γῆν. Τὰ χρέη ὅμως τῆς Γαλλίας ὑπερτεροῦσι κατὰ πολὺ τὰ τῆς Ἀγγλίας. Το ἀγγλικὸν χρέος ἐν ἔτει 1885 ἀνήρχετο εἰς 740,000,000 λίρας στερλίνας, τὸ δὲ γαλλικὸν ἐν ἔτει 1883 εἰς 912,000,000 λίρας στερλίνας. Κατὰ δὲ οἰκονομολόγον τινὰ τὰ χρέη ἅτινα ἔχει σήμερον τὸ γαλλικὸν ἔθνος ἀνέρχονται εἰς 1,200,000,000 λίρας στερλίνας.

Ὁ Λέσιγγ οὕτω βαθεῖαν πεποίθησιν εἶχεν ὅτι ἡ ἀδρανὴς εὐτυχία εἶνε ὀλεθρία εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὥστε ἔγραψέ του: Ἄν ὁ παντοδύναμος κρατῶν διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ διὰ τῆς ἑτέρας τὴν ἔρευναν τῆς ἀληθείας μοὶ ἔλεγεν: «Ἐκλεξόν!» θὰ τῷ ἀπεκρινόμην:— Ὡ Παντοδύναμε, κράτησον διὰ σεαυτὸν τὴν ἀλήθειαν, καὶ δὸς εἰς ἐμέ τὴν ἔρευναν, ἥτις εἶνε καλλίτερα δι' ἐμέ.»

Τυρλὸς τις προσέρχεται πρὸς θεράπειαν εἰς τὸν ἱατρὸν Δ.

— Πρέπει νὰ ἔχῃς πεποίθησιν εἰς ἐμένα, τῷ λέγει ὁ ἱατρός μετὰ τὴν ἐξήγησιν τοῦ τρόπου τῆς ἐγχειρήσεως.

— Εἰς σὰς ἔχω τὴν πεποίθησιν, ἐξοχώτατε, ἀπαντᾷ ὁ ἄρρωστος.

Διδάσκαλος.— Ὅταν κύπτω καὶ ἔχω τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω βλέπετε τὸ αἷμα βεβῆ πρὸς τὴν κεφαλὴν καὶ γίνεται αὕτη ἐρυθρά. Διατί λοιπὸν ὅταν ἴσταμαι δὲν βεβῆ τὸ αἷμα πρὸς τοὺς πόδας νὰ κάμῃ καὶ τούτους ἐρυθροὺς;

Ὁ μικρὸς Μίκις.— Ἐγὼ τὸ ξέρω, κύρ δάσκαλε.

Διδάσκαλος.— Εἶπέ το.

Μίκις.— Διότι τὰ πόδια σας δὲν εἶνε κούφια...»

Λοχαγός.— Διάβολε, σὺ Χονδρομιχάλη, ἐχάλασες πάλι τὸ βήμά σου.

Στρατιώτης.— Ἐγὼ δὲν τὸ χάλασα, κύρ λοχαγέ, αἱ ἄλλαι ὄλοι τάχουν χαλασμένο.

Ἐν ταῖς φυλακαῖς ἐπισκέπτης ἐρωτᾷ ἕνα τῶν φυλακισμένων.

— Καὶ τί σὲ ἔφερον εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν;

— Ἄχ, κύριέ μου, ἕνα φτέρνισμα.

— Ἐνα φτέρνισμα!..

— Ναι, μάλιστα. Γιατί ἂν δὲν φταρνιζόμουν ὅταν μπῆκα ἀπὸ τὸ παράθυρο, δὲν θὰ ἔμπνοῦσε τὸ σκυλί ὁ ἀρέντης μου, καὶ θὰ τὸν εἶχα διορθώσει μὴ χαρὰ χωρὶς νὰ πάρῃ κανεὶς χαμπάρι.